

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

V., Báthory-utca 24. szám.

(„Falú” Országos Földművelésügyi és Bizottsági)

Telefon: Automata 294—52.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Bátiós gaz-
dasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 4, 1/2 évre 2, 1/4 évre 1 P

Budapest, 1934.

XV. évfolyam, 44. szám.

1934 november 4.

A vármegye ujjaszületése

Nevezetes napja lesz az idei *november hó 11-ike* Magyarországnak. A törvény értelmében ekkor zajlik le a vármegyei és városi (Budapestet kivéve) törvényhatósági és bizottsági tagok választása. Ezt a választást az 1929. évi XXX. t.-c. szabályozza. A törvény 16. szakasza értelmében a szavazás ezeknél a választásoknál mindenütt *titkos*. Minden szavazó befolyástól mentesen választhatja tehát meg azt, akit érdekei védelmére a megyegyűléseken legalkalmasabb egyéneknek tart.

Talán a titkos szavazás okozza, hogy a törvényhatósági választásokat nem előzi meg olyan heves *egyéni* korteskedés, mint az országgyűlési képviselőké. Pedig ha meggondoljuk, hogy különösen a gazdaközönség szempontjából éppen nem közömbös, milyen a vármegye törvényhatóságának összetétele, több figyelmet szentelhetnének a megyebizottsági tagok választásának. A megyék alispánjait, főbb tisztviselőit, a járási szolgabírákat stb. a törvényhatósági bizottság választja ma is; ha már most tekintetbe vesszük, hogy a mezőgazdasági vonatkozású törvények végrehajtásának sikere mindig a néppel közvetlen érintkezést tartó községi, járási és megyei tisztviselők buzgalmától és rátermettségétől függ, az ország lakosságának tulnyomó többségét alkotó földművelő népnek arra kellene tehát törekednie, hogy a törvényhatóságoknak is meglegyen a maga *agrárszínvonal*. Az ilyen agrárjellegű törvényhatóság nem igen fog a fentemlített fontos örhehelyekre olyan egyéneket állítani, akiknek nincs érzékük a magyar szántóföld jogos érdekei iránt.

A *Vasárnap*-nak, mint a gazdálkodó nép érdekeit védő újságnak, szinte erkölcsi kötelessége tehát, hogy a november 11-én végbemenő megyei választásokra a figyelmet felhívja s egyúttal a saját érdekükben kérje a szavazásra jogosítottakat, hogy csakis

olyan embereket küldjenek az ujjaszülető vármegye közgyűlésére, akikről bizonyosak, hogy a szántóföld érdekeit soha cserben nem hagyják.

Különösen nagyjelentőségű a választók szempontjából a választást megelőző munkaszüneti nap, vagyis az idén a *november hó 4-ik* napja. A törvény ugyanis akként rendelkezik, hogy ezen az egy napon van joguk a választóknak a község házában kivenni a szavazólapjukat. A község háza, vagy városháza ezért e napon a reggeli óráktól délután 4 óráig ott kell lenniök a hivatalos közegeknek s azok részére, akik személyazonosságukat kellőképpen igazolják, vagy akiket az előjáróság tagjai személyesen ismernek, a szavazólapjaikat ki kell szolgáltatni. Ily módon mindenki előre beírhatja a szavazólapra azok nevét, akiket törvényhatósági bizottsági tagokul kíván. A szavazólapot nem ok-

vetlen szükséges, de mindenesetre célszerű kiváltani. A szavazólaphoz hozzájut a választó a szavazás napján, a szavazás színhelyén is. Ugyanakkor adja át a választás elnöke azt a borítékot is, amelybe téve kell a jelöltek nevével ellátott szavazólapot az urnába behelyezni.

Másképp is hozzá lehet jutni a szavazólaphoz. A különböző *pártok* megbizottai részére a vármegye alispánja együttesen is kiadhatja a szükséges mennyiségű szavazólapokat, amelyeket azután a pártok kiosztanak tagjaik között. Egy-egy párt természetesen előre el szokta dönteni, hogy kiket fog támogatni. Az erre vonatkozó tanácskozások folyamán mindenkinek joga van véleményt nyilvánítani és ha úgy érzi, hogy egyik-másik jelölt nem képviselné kellő mértékben a mezőgazdasági érdekeket, joga van a nevét a szavazólapról kitörölni és mással

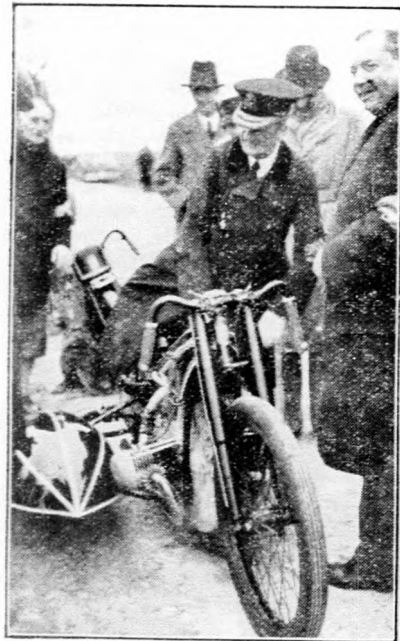

Tervezte: László József építész-mérnök

helyettesíteni. E tekintetben azonban a mi véleményünk az, hogy sokkal jobb, ha a jelöltek személyében közösen állapodnak meg. Az olyan ember, akiben az egész község, vagy legalább is a választók nagy többségének a bizalma összpontosul, jobban beválthatja a hozzá fűzött reményeket, mint egy önjelölt, vagy olyan egyén, akit bármiféle külső befolyás erőszakol a választók nyakára.

Legyünk tehát résen úgy november hó 4-én, mint pedig 11-én a vármegye ujjászületésének napján. Az idők folyamán nagyon megnyírbálták ugyan az ősi vármegye jogait és szűkítették a hatáskörét, de nem szüntették meg a magyar mezőgazdasághoz való vonatkozásait. Nagy érdeke tehát Magyarország földmivelő népének, hogy a vármegye legfőbb szerve, a közgyűlés, telítve legyen a mezőgazdasági érdekek védelmére való készséggel és a mezőgazdasági helyzet világos ismeretével. Rajtunk áll, hogy ez így legyen.

cs. ö.

A Kormányzó Ur kipróbál egy motorkerékpárt a gyóni versenyen.

300 kilométeres tempóval autón a gyóni betonpályán

Október hó 28-án a világ leghiresebb autóversenyzői, köztük Henne, Caracciola és Möritz gyűltek össze a gyóni betonországot automobilversenyek részére épült szakaszán, hogy megdöntsék az autó- és motorgyorsaság világrekordját. A rekordkísérletek a legszebb eredménnyel végződtek, s ezek közül is ki kell emelnünk Caracciola kitünő teljesítményét, aki kocsijával óránként 321 kilométeres sebességet ért el, amennyit ország-

uton még sohasem futottak. A versenyt végignézte Horthy Miklós Kormányzó Ur is és utána hosszasan elbeszélgetett a világrekorderekekkel.

BELPOLITIKA

Gömbös Gyula miniszterelnököt a lengyel köztársaság elnöke varsói látogatása alkalmából a *Fehér Sas Nagykeresztrel tüntette ki*. Ezzel a kitüntetéssel Lengyelország annak a tiszteletnek, nagyrabecsülésnek és rokonérzésnek adott kifejezést, amellyel a magyar nemzet és Gömbös Gyula személye iránt viseltetik. A *Fehér Sas Nagykeresztjét* kivételes alkalmakkor és kiváló érdemek jutalmazására adományozzák.

Kánya Kálmán külügyminiszter üdülési szabadságáról visszatérőben rövid időre megállapodott Bécsben. Ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy látogatást tegyen Berger-Waldenegg külügyminiszternél és Schuschnigg szövetségi kancellárnál. Megbeszélései módot nyújtottak arra, hogy barátságos eszmecsere folytassanak a Magyarországot és Ausztriát különös-képpen érdeklő kérdésekről, valamint az általános politikai helyzetről.

Kállay Miklós földmivelésügyi miniszter október 24-ére érkezőt hivatott össze a *Körösök hajózhatóvá tétele* ügyében. Az érkezőtlen Mayer Károly dr. államtitkár elnököl. Az érkezőtlen eredményeként megállapították, hogy a *Hármas-Körösnek* Békésig, a *Sebes-Körösnek* Körösladányig, végül a *Hortobágy-Berettyó-csatornának* Turkeveig való használhatóvá tétele mintegy 5,7 millió pengő befektetéssel fog járni. A rendszeres forgalom számára így nyerhető keréken 100 kilométeres vízi út egyetlen duzzasztó gát és hajózó zsilip építését teszi szükségessé. A *Hortobágy-Berettyó-csatorna töltéseinek felmagasításával* járó munka Hajdu, Jászkun-Szolnok és Békés vármegye aratás nélkül maradt lakosságának munkával való ellátását teszi lehetővé.

Vaugoin Károly gyalogsági tábornok az elmúlt héten 3 napot Budapesten töltött. Vaugoin látogatásának célja egyrészt a személyes megismerkedés a magyar közlekedés vezető ténnyezőivel, másrészt vasuti közlekedési viszonyaink megismerése volt.

A *Nemzeti Egység Pártja* fényes győzelmével végződött Sopronban a törvényhatósági bizottsági tagok választása. 24 tagból 21 nemzeti egység párti tagot választottak be a város törvényhatósági bizottságába. — *Telna*

vármegyében a *Nemzeti Egység Pártja* százszázalékos győzelmet aratott a vármegyei törvényhatósági bizottság virilista tagjainak Szekszárdon tartott választása alkalmával. — *Debrecenben* a napokban tartották meg a törvényhatósági virilista választásokat, amely a *Nemzeti Egység Pártja* listájának teljes győzelmével végződött.

A *független kisgazdapárt* október hó 28-án Balatonbogláron Gaal Gaszton sirjánál gyülekezett össze, ahol Eckhardt Tibor mondott beszámolót a halott pártvezérnek arról, hogyan sáfárkodtak eszméivel és politikai hagyatékával.

VILÁGKRÓNIKA

Prajdhipok sziámi király, aki a nyár folyamán Budapesten is járt és még mindig Európában, Angliában tartózkodik, lemondott trónjáról. Az uralkodó, hír szerint, azért mondott le trónjáról, mert a sziámi parlament nem volt hajlandó visszavonni azt a törvényjavaslatot, amely a király régi hagyományokon gyökerező hatalmát, amellyel *alattvalóinak élete és halála fölött rendelkezett*, megszüntette. A lemondás után előálló helyzet még nem alakult ki.

Olaszország népe most ünnepli a fasizmus tizenkettedik évfordulóját. Az ország minden részében csatornákat, utat, vasutat, postaépületeket, iskolákat, sporttelepet, hidat, kikötőt, kikötőgátat avattak fel, ünnepelesen átadták rendeltetésének a most villamosított vasutvonalakat és új vízvezetékkeket. Ugyancsak az évforduló alkalmából *Mussolini* kitüntetett 70 olyan földmivelőt, akiknek családja leghosszabb idők óta dolgozik ugyanazon a földterületen. Vannak köztük olyanok is, akiknek családja *több mint ezer év óta ugyanazon a földön gazdálkodik*.

Uzunovics jugoszláv miniszterelnök ujjaalakított kormányával bemutatkozott a szkupstinában. Beszédében hangoztatta Jugoszlávia egységét, amit semmiféle merénylet sem téphet szét; a hivatalába lépő kormány nevében kijelentette, hogy az elhunyt király politikai örökségének szellemében fog tovább dolgozni. Kiemelte beszédében, hogy Jugoszlávia meg fogja őrizni józan higgadtságát, ami azonban nem jelenti azt, — mondta — mintha ölbetett kézzel nézne a fejleményeket, ellenkezően, mindent el fog követni a marseillei merénylet hátterének felderítésére és arra, hogy az megtorlatlanul ne maradjon.

A *spanyolországi* szocialista forradalmat leverték. A harcok során 2200 felkelő esett el. Az astúriai pusztulás felér egy háborús csata rombolásával.

Ajánló
szomszédodnak is a
VASÁRNAP-OT!

Halottak napja . . .

E napon elmegyünk a Csend birodalmába, ahol eltávozott szeretteink nyugszanak. Ahol végtelen nyugalom, örök béke és zavartalan boldogság lakozik. Ahol az élet sokszínű arcából csak egyet látunk: a tökéletes megkülönböztést ahol a gonoszságok sötét foltjai helyett az örök világosság fényessége ragyog. Ne félj a temetőtől, keresztény testvérem, ne borzongj tőle, mintha a zordon elmulás megmagyarázhatatlan végcélja volna. Te is odajutsz majd az őseid, az édesanyád, az édesapád, a megsiratott mátkád, a feledhetetlen testvéred, a ezüved véréből szakadt gyermeked, a gondolat, örömet oszto hitvesed mellé, akik olyan nagyon hiányoznak neked s akiket olyan nagyon megsíratnál. S ki tudja, talán jobb lesz ott lenni, a sír mélyén, az édes, az örökkévaló anyaföldben, ahová se a gond, se a bubánat, se a szomorúság el nem kísér. Menj ki nyugodtan a temetőbe, az örökélet földi kapuja az. Járd körül a szeretteid sírhantjait, ott a föld anyaszive nyílt meg s magába fogadta gyermekei tetemét. Simogasd meg a fejfájukat, amely az ég felé mutat, ahová lelkük költözött. Mondj egy imát az elköltözöttekért s boruljon le magyar lelked a hősök sírja előtt, akiknek nem ütött volna még a végső órájuk, ha igazság és béke uralkodnék a földön, amelyeket te sem találsz sehol, bármerre nézel. Mert eltemették őket az emberi gonoszság legmélyére, a képmutatás, a guny és közöny rétegei alá. Mintha ott megsemmisülnének! Balga hiedelem! Semmiféle temető sem az elmulás képe . . . Mind a feltámadást jelzi . . . Amit néked és nemzetednek ástak, az leginkább . . . A hősök vére a bizonyosság reá. Ne borzongj, ne vesztisd el nyugalmadat a temetőben. Ott légy erős és bizakodó. . . Mert feltámadni csak az örök élet hitén és bizalmán keresztül lehet.

Mi a hiba?

Olvassuk Royall Tylernek jelentését az esztendő harmadik negyedéről. Hogy az állam pénzügyi helyzete az elmúlt két évben nagy javulást mutat. Hogy a kiadások aligha apasztthatók és az adóemelést sem volna előnyös megkísérelni. Hogy javul az állami üzemek helyzete. Hogy az adóhátralékok összege 309.5 millió pengő. Hogy a gazda bármely terményéért még mindig sokkal kevesebbet tud vásárolni, mint pár évvel ezelőtt. Hogy . . . De ne soroljuk végig. Mert minden mondata tökéletesen helytálló a bankember, a tőzsdés, a fiskális, vagy a finánc szemén és fülén át. Csak az orvos, hogy is mondjuk csak, igen az orvos jelentése kellene még hozzá. Hogy ez a nemzet egy megkaszabolt csont. Se ép keze, se ép lába. Testén óriási sebek. Csak a belső szervei épek. A szíve helyén. Tüdeje a körötte terjengő penetráns bűz közepette is lélegzethez jut. Gyomra jó, sok mindent bevesz. Hall és lát mindent. És beszél is, de koldusmódra rimánkodni nem szeret. Dolgozik reggeltől estig, hogy pótolja, amit elraboltak tőle. De nem képes rá, nagy a vérvesztésége, s az önzés és haszonlesés is kihasználja. Üdülésre volna szüksége. Jó környezetre. Szeretetre. Megértésre. Mint a véres háború rokkant katonájának. Hogy újra harcolni tudjon. De a gazdasági harc ezt nem ismeri. A pénz mindenkit egyformán mérlegel. Angliát úgy, mint Csonka-Magyarországot. Fiskális és finánc szempontokon át. S ez a hiba. Öreg hiba. Igen nagy hiba. S ezért nehéz a gyógyulás . . .

Mi van az új erdőtörvényben?

Kállay Miklós földmivelésügyi miniszter a képviselőházban legutóbb benyújtotta az erdőkről és a természetvédelemlről szóló törvényjavaslatát. A törvényjavaslat biztosítani akarja az erdők feltétlen fenntartását, az okos erdőgazdálkodást és ennek keretében az erdők faállományának minőségi megjavítását. Az erdőbirtokok elaprózódása helytelen, ezért az erdőmegosztásokat hatósági ellenőrzés alá fogják helyezni és elő akarják mozdítani azt, hogy a törpe erdőbirtokokat a jövedelmezőbb kihasználás érdekében egyesítsék. Az erdei termékek elszállítására hatósági segítséget nyújtanak olyan helyeken, ahol ebben a tekintetben nehézségek merülnek fel. A fatermelés fokozása érdekében a leromlott gazdasági területeket, nevezetesen a kopár, vízmosásos, futóhomok és szikes területeket, valamint a kopárosodó közlegelőket erdőtelepítéssel kívánja rendbehozni a törvényjavaslat. A törvényjavaslat másik része a természetvédelem kérdéseiről intézkedik.

A Faluszövetség elnöki tanácsának ülése

A Faluszövetség elnöki tanácsa október hó 29-én délben, a Szövetség székházában, Mayer János ny. miniszter elnöke alatt, ülést tartott. Az ülésen az elnöki tanács tagjai közül megjelentek: Kaán Károly ny. államtitkár; Schandl Károly, az OKH alelnök-vezérigazgatója; Steinecker Ferenc egyetemi ny. r. tanár; Steuer György ny. államtitkár és Szabó Sándor ny. főispán. Az elnöki tanács Tölgyes István dr. igazgató előterjesztése alapján belső szervezeti kérdésekkel foglalkozott.

35 engedélyt ad ki a főváros népművészet termékek árusítására

A főváros tanácsa legutóbb a matyó-asszonyok utcai árusításának kérdésével foglalkozott. A jövőben legális árusítás folyik majd a Tinódi-szobor előtt, a Blaha Lujza-téren. Összesen 35 árusítási engedélyt ad ki a főváros, egyenként legfeljebb másfél négyzetméter nagyságú területre. Szigorúan ellenőrzik, hogy csak azok árusíthassanak, akik a lakóhelyük szerint illetékes községi előjáráságtól igazolványt mutatnak fel, hogy a háziipari készítményeket, himzéseket, szötteket stb. egyedül, vagy családtagjaikkal készítik. Bizományosok, kereskedők semmi körülmények között sem árusíthatnak. Gondoskodnak arról is, hogy lehetőleg ne csak a mezőkövesdi, hanem minden olyan magyar vidék képviselve legyen, ahol háziiparral és népművészeti produktumokat készítenek. A főváros egyik kötelessége az is, hogy az árusító asszonyok eredeti népviseletben foglaljanak helyet.

Ez a pompás táskagramofon a „Vasárnap” mesepályázatának díja

NEMZETGAZDASÁG

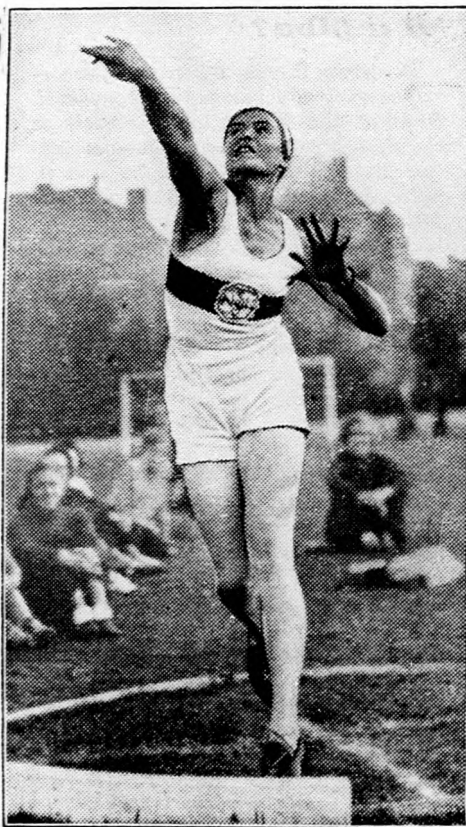
A szekérfuvarozás kérdése ismét napirenden van

A Budapesti Kereskedelmi és Ipar-kamara legutóbbi teljes ülésén a teherautó és szekérfuvarozás kérdése is szönyegre került. A Kamara fenntartja régi álláspontját és továbbra is intézkedéseket sürget a szekerezők állítólagos tulkapásai ellen. A Vasárnap már több ízben kifejtette erre vonatkozó álláspontját, amely természetesen a gazdatársadalom érdekeit védi és ezután is, ép úgy mint eddig az a véleményünk, hogy nem lehet és nem szabad a gazdától a mai nehéz viszonyok között azokat a keservesen szerzett filléreket megvonni, amit szekerezéssel szereznek.

Megjavult az osztrák-magyar áruforgalom mérlege. Ausztriával szeptemberben lebonyolított külkereskedelmünk mérlege 2.9 millió pengő kiviteli többlettel zárult az előző hónap 0.9 millió többletével szemben. Ez a javulás a terménykivitel erősebb megindulásának volt köszönhető. A kivitt mezőgazdasági termények között első helyen a gabonaneműek állanak 254 ezer métermázsával, 3.9 millió pengő értékben.

Angliai exportunk. A Külkereskedelmi Hivatal már évekkal ezelőtt piacot akart teremteni Angliában a magyar sertésenyésztés számára és akkor tértek át a magyar exportőrök az angol izlés szerinti félsertések, az úgynevezett bacon (olvasd békn) szállítására. Az első kísérletek nem végződtek kielégítő eredménnyel, az angol piac nem fogadta megfelelően a magyar árut, az exportőrök szerint azért, mert termelőink az angol izlést nem tudták eltalálni. Ebben az évben azonban megváltozott a helyzet és a Külkereskedelmi Hivatal jelentése szerint már eddig is igen jelentékeny mennyiségű bacon vittünk ki Angliába. Baromfiexportunk és különösen a pulykaexport egyik legjelentékenyebb piaca ugyancsak Anglia, amely a karácsony előtti időkben hatalmas mennyiségeket vesz föl. Tenyésztőink azonban ezidén már tulkorán piacra dobták áruikat, ami jelentékeny áresést idézett elő. Biztosra vehető azonban, hogy a karácsony előtti igen nagy angol szükséglet a mi exportpiacunkon is éreztetni fogja hatását és az árak újból emelkedni fognak.

12 millió métermázsával emelkedett a magyar széntermelés. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület ezévi rendes közgyűlésén Pethe Lajos miniszteri tanácsos megnyitó beszédében a magyar széntermelés emelkedésére mutatott

A világ legjobb atléta, egy német nő, amint súlyt dob.

rá. A széntermelés ebben az évben eléri a 74 millió métermázsát, a tavalyi 62 millióval szemben és ezzel a mennyiséggel már erősen megközelíti az 1929-es rekordév 78.7 millió métermázsás termelését. A széntermelés emelkedése iparunk nagyobb foglalkoztatását bizonyítja.

Filléres gyorsvonatok

A MÁV igazgatósága közli, hogy november 4-én ötszáz utas jelentkezése esetében a következő filléres gyorsvonatokat indítja:

1. Budapestről Mezőkövesd, Miskolc és Sátoraljaújhelyre. A menettérti jegy ára Mezőkövesdre 3.10, Miskolcra 4, Szerecsre, Sárospatak és Sátoraljaújhelyre 5.30 pengő.
2. Budapestről Tapolcára (Balatonfüreden át). Ez a vonat Balatonakarttya és Tapolca között a balatoni megállóhelyek és állomásokon megáll, odamenet a leszállás, visszajövet a a felszállás meg van engedve. A menettérti jegy ára egységesen 4.30 pengő.
3. Budapestről Keszthelyre (Siófokon át). Ez a vonat Balatonaligától kezdve a balatoni állomásokon és megállóhelyeken megáll. Odamenet a leszállás, visszajövet a felszállás meg van engedve. A menettérti jegy ára egységesen 4 pengő.
4. Budapestről Gyöngyösrre. A menettérti jegy ára 2.40 pengő.
5. Törökszentmiklós és Szolnokról Budapestre. A menettérti jegy ára 2.90 pengő.
6. Kaposvárról Budapestre. A menettérti jegy ára 4.30 pengő.
7. Veszprémből Budapestre. A menettérti jegy ára 3.10 pengő.
8. Gyula és Békéscsabáról Szegedre. A menettérti jegy ára 2.60 pengő.

1935 májusban kezdik kifizetni a felértékelt életbiztosításokat

A Vasárnap többször megírta már, hogy az életbiztosítások 5 százalékkal felértékelt összegét a biztosított felek 1935. év folyamán kapják meg. Most arról értesülünk, hogy ezeknek az összegeknek a kifizetése jövő évi május hó folyamán kezdődik el és szó van arról, hogy elsősorban is a kisösszegű biztosítások tulajdonosai kapják meg a nekik járó összeget.

A március 31-iki felmondási határnap a most fennálló cseléd-szerződéseknél is életbelép

A képviselőház földmivelésügyi bizottsága Mayer János elnöklésével az elmúlt héten ülést tartott, amelyen a gazdasági cselédek szolgálati idejéről szóló törvényjavaslatot tárgyalta.

A bizottság hosszas vita és Kállay Miklós földmivelésügyi miniszter felszólalása után a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben az előadó módosító indítványával fogadta el. A módosítás értelmében a március 31-i felmondási határnap életbelép már a most fennálló gazdasági cseléd-szerződéseknél is.

A törvényjavaslat a Ház plénuma elé kerül.

A bakonycsérnyei Faluszövetség közgyűlése

A bakonycsérnyei Faluszövetség október hó 14-én tisztújító közgyűlést tartott. A közgyűlés egyhangú választása alapján elnök lett: Szlovák Pál ev. lelkész; alelnökök: Bajza Pál, Szoklik Ferenc, Jakics András; választmány: Boros Dreska János, ifj. Varga János, Mihók Lajos, Feldmann Mór, Skabrák Pál, Boros Mihály; pénztáros: Bálos János; ellenőrök: Jancsek Mihály, Weltner József; titkár: Vibor Géza; könyvtáros: Ponicán Gyula; háznagy: Bauer József. A választás megejtése után Szlovák Pál a saját és az egész tisztikar nevében megköszönte a bizalmat, majd Vibor Géza titkár felsorolta a legsürgősebb tennivalókat, ugymint kulturház rendbehozása, fürdő építése, járdaépítés, utcarendezés, autóbusszközlekedés megvalósítása, énekkarszervezés és így tovább. Bakonycsérnye a környék legnagyobb községe, megérdemelné tehát, hogy a közeljövőben kiállítás keretében mutathassa be rohamos fejlődésének eredményeit.

MINDEN ÚJ

ELŐFIZETŐ

a falusi
polgár tá-
borát erősíti

100 ételreceptet tartalmazó szakácskönyv is lesz a jövő évi VASÁRNAP NAPTÁR-ban

Jelentjük olvasóinknak, hogy az 1935. évre szóló VASÁRNAP NAPTÁR előállítási munkálatai serényen folynak és legkésőbb karácsonyig befejeződnek, hogy az ünnepekre valamennyi előfizetők asztalán ott lehessen ez a pompás ajándékkönyv, mint a hozzánk való hűségnek és az irántunk tanusított barátságunk szerezvény viszonzása.

A VASÁRNAP NAPTÁR most következő tizenötödik évfolyamának összeállításánál legfőképpen a szórakoztatás és az ismeretterjesztés érdekességének szempontjai vezettek bennünket. Ebből fakadt aztán az az elhatározásunk, hogy a naptárba lehetőleg olyan olvasmányokat iktassunk, amelyek terjedelmükkel, tárgykörükkel, vagy műfajuknál fogva a lap hasábjain vagy sohasem, vagy csak nagyon ritkán foglalhatnak helyet. Ennek megfelelően a most készülő VASÁRNAP NAPTÁR

nyolc, gondal összeválogatott, megkapóan szép és lebilincselően érdekes elbeszélést közl, nyolc jeles magyar író tollából.

Kánya Terézia, Mézes János, Móricz Pál, Nyáry Andor, P. Ábrahám Ernő, Számadó Ernő, Tűz Miklós és Vécsey Leó magyar lélekkel írt, magyar érzést sugárzó írásai a VASÁRNAP NAPTÁR büszkeségei és bizonyosra vesszük, hogy ezek az ékes magyar históriák olvasóinkat tisztá örömmel, sokáig emlékezetes gyönyörűséggel és az olyannyira jóleső magamegfeledezéssel fogják megajándékozni.

A legutóbbi naptár *Az új honfoglalás énekesei* címmel a mi nagyszerű Számadó Ernőnk szép értekezését is közölte. A magyar falusi költők munkásságának méltatása, a vers-gyűjteménnyel együtt, országos feltűnést és rendkívül nagy sikert aratott. Természetesen a most készülő naptárunkból sem hiányzik Számadó Ernő

„A mi falusi költőink”

című tanulmánya, amely bőséges vers-szemelvények alapján a VASÁRNAP tehetséges költőgárdájának örvendetes fejlődéséről ad számot.

Európa népeinek érdeklődése napjainkban változatlanul a két diktátor: *Benito Mussolini és Adolf Hitler* felé fordul. Mindkettő alacsony sorból származik; mindkettő megjárta a szenvedések poklát; mindkettő acéllá edződött az emésztő tűzben és mindkettő népének élére jutott, hogy hosszú időkre megszabja nemzete sorsát. Miképpen ment végbe ez a csoda

és micsoda képességekkel ruházta fel a Teremtő ezt a két embert, ezekre a kérdésekre igyekszik választ adni naptárunk:

Mussolini és Hitler életrajza,

amely bizonyosan izgalmas érdeklődéssel fog találkozni olvasóink részéről.

Naptárunk *Érdekes olvasnivalók* című fejezetének változatos anyagából kiemeljük az alábbiakat:

Mikor lesz eső és mikor lesz szép idő? — Repülőgépen, vagy vasúton utazni, ma már egyformán biztos. — A világ legjobb futó, ugró és dobó sporteredményei. — Lehet-e esőt csinálni? — Fából készült cukor és spiritusz. — Az emberi test a legtekintélyesebb gyógyszertár. — Hogy kell testünket edzeni a betegségek ellen? — Védekezzünk a legyek ellen, stb.

Elsőnek kellett volna említenünk:

A vén Európa 31 országa

című tanulságos cikkünket, amely végigvezet viharokkal teli földrésünk 31 országán, vagy ha úgy tetszik, vámhatárán; közli a területre, lakosságra, államformára, pénznemre vonatkozó adatokat (ez utóbbiakat pengőre is átszámítva) és amíg egyrészt érdekes összehasonlításokra nyújt alkalmat, másrészt a számok meggyőző erejével elénk állítja azt a helyet, amelyet a végzet a csonkaország számára kijelölt.

A VASÁRNAP minden egyes számban több, rövidebb-hosszabb mezőgazdasági szakcikk van, tanulmánygyó olvasóink tehát bőven kielégíthetik tudásszomjukat. Természetesen a VASÁRNAP NAPTÁR sem mellőzi a szakismeretek közlését, de más módszert követ, amennyiben csupán egyetlen, időszerű, a gazdák érdeklődésének homlokterében álló mezőgazdasági kérdést dolgoz fel, ezt azonban teljes részletességgel.

A silány borszölők átállításáról és a csemegezőlők termeléséről

közül naptárunk ilyenfajta tanulmányt, amely legelőlről: a nyitástól kezdve, a metszés, a kipusztult tőkék pótlása, a felíjítás, karózás, szálvesszőzés, zöld válogatás, kötözés, permetezés, kapálás, stb. szakszerű ismertetésén keresztül egészen a szüreti teendőig: minden szükséges tudnivalót felsorakoztat, szerencsés formába öntve és világos, könnyen érthető nyelven megírva. A kitűnő tanulmányt a csemegezőlő-fajok leírása zárja be. A VASÁRNAP NAPTÁR szőlőtermelési kátéja — szer-

zője *Irsai M. Olivér*, a jeles gyakorlati szőlősgazda — nélkülözhetetlen segítőtársa lesz a gazdának.

Ezenkívül az asszony- és leányolvasók számára még egy szenzációs meglepetéssel szolgál a VASÁRNAP NAPTÁR. A tavaszi, nyári, őszi és téli időszakok szerint csoportosítva,

100 ételreceptet tartalmazó szakácskönyvet

közül, még pedig leves- és főzelék-féléket, húskételeket, salátákat, körítéseket, tésztákat és süteményeket, végül hasznos tanácsokat az asztalra és befőzésre nézve. Bizonyosak vagyunk benne, hogy ennek a magyaros ételeket tartalmazó szakácskönyvnek beiktatásával igen hasznos szolgálatot tettünk a VASÁRNAP olvasóinak.

Ha még megemlítjük, hogy a naptárt számos kisebb-nagyobb cikk, apróság, tréfa, táblázat, a gazda beszerzési forrásainak felsorolása, nagyon sok kép és megkapóan szép boríték-oldal teszi teljessé, úgy talán sikerült vázlatos képet festenünk a VASÁRNAP NAPTÁR 1935. évre szóló évfolyamáról.

Ki kapja meg a naptárt?

A VASÁRNAP NAPTÁR-t karácsonyi ajándékként megkapja minden olyan előfizetők, akinek előfizetése legalább folyó évi december hó 31-ig rendezve van, vagyis, aki a naptárak szétküldésének időpontjában nem lesz hátralékban. Ehhez a feltételhez minden körülmények között ragaszkodnunk kell, éppen azért nyomatékosan kérjük hátralékos előfizetőinket, hogy

legkésőbb folyó évi december hó 15-ig

az előfizetési hátralékot címünkre megküldeni sziveskedjenek.

Az ujonnan belépő előfizetők is megkapják az ajándéknaptárt, de csak abban az esetben, ha 2 pengővel legalább egy félévvel előfizetnek a lapra. Ez a kikötés mindazokra vonatkozik, akik november hó 6-ika után lépnek a VASÁRNAP táborába. Szükséges volt ilyen megszorítást tennünk, mert a mult esztendőben azt tapasztaltuk, hogy számosan csupán azért fizettek elő a lapra 1 pengővel egy negyedévre, hogy naptárt kapjanak. Amikor aztán a negyedév eltelt, nem utították meg az előfizetést. Azt hisszük, mindenki természetesnek fogja találni, hogy 1 pengőért egy darab 164 oldalas könyvet és három hónapig lapot adni: teljeséggel lehetetlen.

»A nép a lelkének mélyén sohasem változik...«

Meghívt beszélgetés Számadó Ernővel, a legszebb »magyar« versek írójával

Hosszu idő óta ugyszólván napról napra találkozom Számadó Ernővel. Együtt vagyunk a Vasárnap szerkesztőségében, ismerem a verseit, szeretem azokat, mert őszinték, mélyről jönnek, úgy érzem, hogy mélyebbről, mint Számadó Ernő lelkének legmélyebb pontja: *valahonnan a magyar nép szíve közepéből.*

Itt ülünk a szerkesztőség egyik elhagyott zugában, beszélgetünk a költői érvényesülés nehézségeiről, s egyszerre megnyílik előttem egy idegen világ, amely mellett eddig behunytt szemekkel mentem el.

— Úgy érzem, hogy az ember nem lesz költő, hanem *költőnek születik!* — mondja Számadó Ernő. — Elkoptatott mondás ez, de így van. Én sem tudnám megmondani, hogy mikor éreztem először azt, hogy írnom kell, hogy van valami mondanivalóm. Csak azt tudom, hogy *tizenkétéves koromban írtam az első versemet,* de úgy érzem, hogy költő voltam már előbb is, kicsi gyerekkoromban. *Parasztygyerek* voltam, *pásztorgyerek* s néha ott feküdtem kint a pusztán, s ahogy néztem azt a kis darab füves térséget, ami a fekvő gyerek szeme előtt az egész környező világot betöltötte, egyszerre megelevenedett a tájék. A kis fűszálak óriásokká nőttek, a fűszálakon fölfelé mászó bogárkák hatalmas mesebeli alakok lettek, egész történeteket képzeltem el ebben az

idegen, furcsa világban, amelyeknek én voltam a hőse.

Számadó Ernő elakad az elbeszélésben. Maga elé réved, látszik, hogy a régi emlékek között bolyong. Új kérdéssel akarom kinyitni a beszéd zsilipjét:

Mi ősziönözte az írásra?

— *Mégis, hogy jutott arra a gondolatra, hogy írjon?*

— Gyerekkoromban természetesen ott voltam a falu téli esti összejövetelein. A kukoricamorzsolásnál, a tollfosztásnál... Szomjas fülekkell hallgattam a meséket... azután magam is mesélni kezdtem. Mikor elfogytak azok a mesék, amiket hallottam, egyszerre csak azon vettem magam észre, hogy én költök újabb meséket, s ezek a mesék valahogy véletlenül éppen olyanok, éppen olyan a hangjuk, a hangulatuk, mint azoknak a meséknek, amiket a faluban hallottam. Ösztönszerűleg rájöttem arra, hogy a *népmesének, a népköltészetnek egy bizonyos, régen megszabott kötött formája van és ez a kötött forma határozottan diktálja azt is, hogy mi az, amit népmesében, igazi népmesében, vagy népköltészetben el lehet mondani.*

— Mert látja, kollegám — és Számadó Ernő máskor oly hideg, kissé közbömbös pillantásu szemei egyszerre felcsillannak s a hangja erősebb,

Eladó

15.000 darab 1 éves **Szöllőskertek Királynője** oltvány Riparia portalis alanyon.

Cím: **Laub Ferenc** szőlőgazdasága Gyöngyöshalmaj, u. p. Visonta.

élénkebb lesz — ez az, amit meg kell mindenkinek érezni, *aki a nép költőjének tartja magát.* A népművészet nem egyéni művészet, a nép költője nem mondhatja el a saját egyéni stílusában és meglátásában a dolgozat. Olvassa csak a régi népmeséket, népballadákat és önkéntelenül érezni fogja, hogy van egy közös vonás valamennyiben. *A nép: a paraszt lényegében, a lelkének mélyén sohasem változik.* A magyar népmesében, a magyar népköltészetben még ma is megvan a régi pogány hit babonája, a régi vallás, életszemlélet motivuma. Ezek a formák merevek, határozottan megszabják a parasztköltő mondani- valóját is.

— Amikor gyerekkoromban — folytatja Számadó Ernő — majd serdülő ifjúkoromban ott feküdtem kint a pusztán, a szénakazal tövében és elábrándoztam arról, hogy miképpen lesz, ha egyszer elkerülök innen, akkor — látja — azt hittem, hogy Budapest is csak méreteiben különbözik a falutól. Azt hittem, hogy óriási tulipános oszlopokat fogok látni, olyan várost, amely izig-végig, a kulturájának minden megnyilatkozásában teljesen magyar, annyira meg voltam győződve az ősművészet formáinak megváltozhatatlanságáról.

A mult egy rossz álom

— *Végül még egy kérdés. Hogy jutott el oda, ahol most van?*

— Sokat tanultam. Magánuton, nagy nyomorúság között elvégeztem a középiskolát; rengeteget nyomorogtam, koplaltam, de kit érdekel ez? Ma már, hála Istennek, ott vagyok, hogy ez a nagy nyomorúság már csak egy rossz álom. Irhatok, közlik a verseimet és úgy érzem, megértének. A multkori rádióelőadásom is egyik elismerése annak, hogy nem hiába dolgoztam. Mélységesen vallásos vagyok és írja meg kollégám, hogy *a sok kóborlás, sok koplalás közben három evangélium kopott el a zsebemben...*

Kedves barátom, Számadó Ernő, köszönöm neked ezt az órácskát, amikor megnyitottad előttem egy hívő, nemcsak a vallásban, hanem a művészetben és a saját művészetében is hívő ember lelkivilágának a kincsesházát. Mi valamennyien — és azt hiszem, hogy a Vasárnap egész olvasótábora — meleg szeretettel üdvözlünk és Isten bőséges áldását kérjük továbbá életutadra! (j. j.)

A gyulafarkashalmi leventeegyesület műkedvelői „A torockói menyasszony” szerepeiben.

A pompás darab Gyulán, az Újvárosi Olvasókörben került színre szép sikerrel. A tehetséges műkedvelőkön kívül az érdem oroszlánrésze Berrí Géza leventeoktatót, az előadás avatott kezű rendezőjét illeti.

(Beküldte ifj. Balla Ferenc.)

A kerekos-koresolya művészei

Vantsó Gyula dr. kitüntetése

Vantsó Gyula dr.-t, a Magyar Gazdaszövetség ny. igazgatóját, a magyar szántóföld érdekeiért dolgozó újságírók és írók szövetségének (Magyar Agrársajtó Szindikátus) ezidőszerinti elnökét a Kormányzó Ur a földművelésügyi miniszter előterjesztésére *m. kir. gazdasági főtanácsosi* címmel tüntette ki. Több mint harminc évi közhasznú munkásság elismerése és jutalma a kormányzói kegynek ez a megnyilatkozása. A mezőgazdasági szervezkedésnek egyik legkiválóbb bajnoka volt több mint harminc éven át Vantsó Gyula dr. A Vasárnap olvasói is sűrűn olvashatták tartalmas cikkeiket. Az újabb időkben különösen a telepítés kérdésével foglalkozott behatóbban, mint ennek a kérdésnek egyik legalaposabb és legrégebb szakértője. Igen sokat köszönhet neki a szövetségi mozgalom is, úgy hogy e kitüntetés nemcsak a gazdatársadalom körében, de a szövetségi férfiak sorában is őszinte örömet keltett.

A kapások hozama jó

A földművelésügyi minisztérium október 23-án kelt hivatalos vetésjelentése szerint a tengeri idei termés-átlaga holdanként 10.65 mm., összes termése 21,016.710 mm. Az idei termés 2,923.100 mm-val nagyobb a tavalyinál és a minőség általában jó.

A burgonya termésátlaga holdanként 44.32 métermázsá, összes termése 22.529.252 mm. Tavaly a termésátlag 36.4 métermázsá, az összes termés pedig 18,556.545 mm. volt. Az idei termés 3,972.800 métermázsával több a tavalyinál.

A szovjetparadicsom!!

Amikor a cári Oroszország összeomlott és a bolsevista népboldogítók vették át az uralmat, először is hangzatos nyilatkozatokkal azt jelentették ki, hogy Oroszországban ezentul tervszerűen fognak dolgozni. Nem úgy lesz már, mint volt a cári uralom alatt, amikor semmi sem történt, ipart fognak teremteni, nagy tervet dolgoznak ki és ezt a tervet pontosan be is tartják. A terv csakugyan szép volt, de hogy másképpen tartották be, azt a legjobban mutatja az a kis gyűjtemény, amelyet az egyik francia lap az oroszországi újságok közleményeiből állított össze.

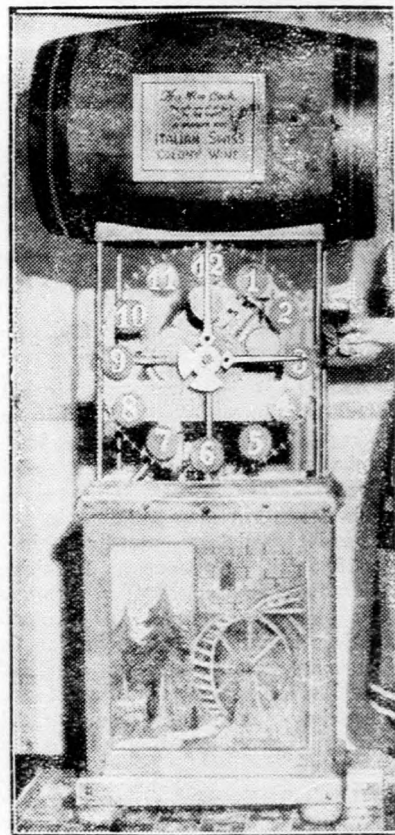
A *Pravda* (Az igazság) című orosz újság folyó évi május hó 18-iki számában például olyan panamáról számol be az orosz vasutaknál, amilyenre még a régi cári világban sem volt példa. A lap megállapítja, hogy az állomásfőnököknek a *tehervagyonok felhasználásáról szóló jelentései teljesen légbőlkapottak*, kétszer-háromszor annyi tehervagont állítanak be a jelentésbe, mint amennyit tényleg felhasználtak és ilyenmódon a saját zsebuk javára milliókkal károsítják meg az államkincstárt.

Még ennél is sokkal érdekesebb a az *Industrialisation* (Az iparosítás) című orosz lap folyó évi március hó 24-iki számából vett közlemény, amelyik a most megnyitott *Briansk—viasmai vasutvonal* történetét írja le. Ezt a vasutvonalat először 1930 december 13-án nyitották meg. Amikor a próbavonat a megnyitáson megjelent előkelőségekkel végighaladt a pályán, esodálkozva vették észre, hogy az *egész vonalon egyetlen állomásépület sincs*. A tervek ugyan megvoltak, de a *vasut építése közben elfelejtettek arról, hogy állomásokat is kell építeni*. Ez még a kisebbik baj lett volna, sokkal kellemetlenebb volt azonban az, hogy a pálya maga olyan hihetetlenül rosszul volt megépítve, hogy a próbavonat után mindjárt egy másik szerelvényt kellett indítani, amely azután a pályát rendbehozta. A vasutvonalat természetesen ezután nem nyitották meg, hanem a hivatalos megnyitást 1931 júniusára tüzték ki. Addig felépítették az állomásokat, úgy ahogy rendbehozták a pályát, de amikor újból lejárták a vonalat, akkor kitűnt, hogy az állomásépületek körül ismét baj van. Valamennyi állomásépületet úgy építették fel, hogy annak a hátsó traktusa, amelynek a falu felé kellett volna néznie, nézett a pályára és a másik oldala, ahol a forgalmi irodák, stb. részére szánt helyiségek voltak, a falu felé néztek. A pálya sem volt rendben, mert az egyik körülbélül 46 km-t kitevő szakaszon a vonat keresztül sem tudott haladni, mert a *sinek egyszerűen leestek a*

pályatestről. A vasutvonal megnyitását ismét elhalasztották s végre a folyó év elején adták át a forgalomnak. Meg kell említeni még, hogy a vasut építésének költségeit a tervben 35 millió rubelben szabták meg, de mire megnyithatták a vasutat, már 65 millió rubelbe került.

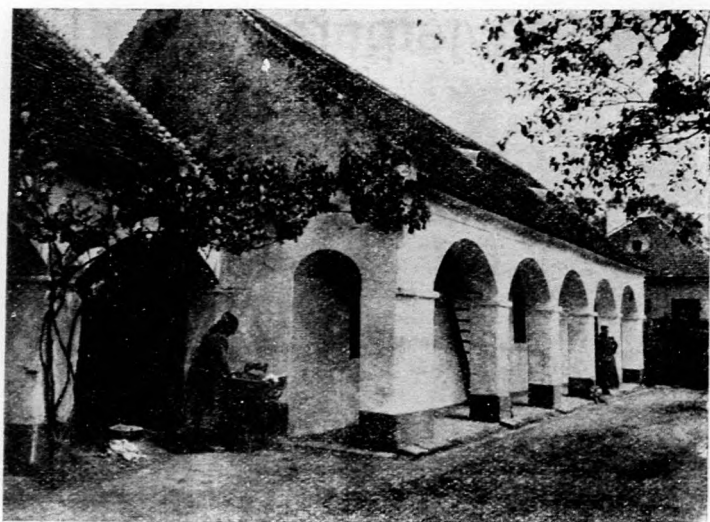
Ugyancsak a *Pravda* írta 1934 március hó 11-én megjelent számában, hogy a *Murmusk Express* egy alkalommal váratlanul megállt egy kis állomáson, ahol a menetrend szerint nem kellene megállnia. A következő állomáson hiába várták a vonatot, hát sorra telefonálták a vonalon lévő állomásokat, hogy tudnak-e a vonatról valamit. Ezen az állomáson végre jelzik, hogy a vonat ott áll, de nem mehet tovább, mert a *mozdonyvezető és vele együtt a vonat egész kísérszemélyzete tökrésez és nem képesek a szerelvényt továbbvinni*.

Ezeket a dolgokat nem a külföldi, állítólag rágalmazó sajtó írja az orosz viszonyokról, hanem maguk az orosz lapok közlik, hitelességükhöz tehát szó sem fér. Kitűnően kiviláglik belőlük, hogy milyenek az állapotok a szovjetparadicsomban.

A világ egyetlen borórája

A régi görögök vízórája szerint működik ez az amerikai óra. Felhuzni nem kell; a hordóból ugyanis szabályos időközben egy-egy csepp bor esik egy rendkívül érzékeny ingára, amely így mozgásban marad és működésben tartja az óraszerkezetet.

Egy szép gazdaudvar Kapuvárott

SZÖVETKEZETI ÉLET

Félszázados a magyar hitelszövetkezeti mozgalom

A magyar szövetkezeti mozgalom csiráját az 1879-iki székesfehérvári országos gazdakongresszus alkalmával hintették el. A mostanihoz hasonló sanyaru sorsra jutott gazdák keresve-keresték a mezőgazdasági válságból való kivezető utat, így többek közt felvetődött az az eszme is, hogy a mérhetetlenül elterjedt pénzüzsora ellensúlyozására megfelelő hitelszervezeteket kellene létesíteni. A fehérvári gazdakongresszust követő szűkebbkörű, főleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében lefolyt tanácskozások során gróf Károlyi Sándor és legközelebb munkatársai: néhai György Endre, Hajós Menyhért és Bernát István ajánlották az öngéjly alapján álló falusi hitelszervezetek szervezését.

Az 1884-ik évig tartott, amíg a tajajt sikerült előkészíteni a hitelszövetkezeti mozgalom megindítására. A Pest-vármegyében megalakult első hitelszövetkezet is csak két évvel később kezdhetette meg működését, mert a gazdatársadalom vezetőinek idejét az 1885-iki, Budapestre összehívott nemzetközi mezőgazdasági kongresszus előkészítő munkálatai kötötték le. Ez a kongresszus is behatóan foglalkozott a mezőgazdasági hitelkérdéssel s csak újabb ösztönzést adott arra, hogy a gazdatársadalom saját erejéből lasso hozzá e kérdés megoldásához.

Hitelszervezetek szervezéséhez különben is megvolt a törvényes alap. A magyar kereskedelmi törvény eléggé szabályozza a különböző célu szövetkezetek munkásságát, így tehát a szövetkezeti szervezkedésnek ötven évvel ezelőtt semmi komolyabb akadály nem volt, legfeljebb az, ami ma is: a gazdaközönség helyenként

való nagymérvü pénztelensége. A szövetkezeti mozgalom vezetői ezért törekedtek arra kezdettől fogva, hogy a mozgalom országossá legyen, a gazdagabb vidékek ily módon segíthessék a szegényebbeket.

Rövid idő múlva központja is alakul a szaporodó hitelszervezeteknek, Pestvármegyei Hitelszervezetek címmel. Ebből néhány év múlva kifejlődött a Hazai Szövetkezetek Központi Hitelintézete, amely az Országos Központi Hitelszervezet megalakulásáig, 1898-ig, fokozatosan fejlődve, közel félezer, az ország különböző vidékein működő hitelszervezetet egyesített magában. Maga ez a tény bizonyítja legjobban, hogy a szövetkezeti mozgalom a maga erejéből, állami támogatás nélkül is tud boldogulni. Sőt, ma már bebizonyított tény, hogy a hitelszövetkezeti törvény megalkotásának egyik indító oka az volt, hogy báró Bánffy Dezső, az akkori miniszterelnök, attól félt, hogy gróf Károlyi Sándornak, a legnagyobb tekintélyü ellenzéki politikusok egyikének és politikai barátainak a szövetkezetek segítségével csak növekedni fog a politikai népszerűsége.

Főlöleges volt az aggodalom. Az önzetlen alapon álló szövetkezetek sem Károlyi Sándor gróf idejében,

Rózsák
Fenyők
Diszfák
Diszcserjék
Gyümölcsfák
Bogyós-gyümölcsűek
Gyümölcs-vadcesmeték
Szegély- és futónövények
Gyökerezés és sima szőlővesszők
Lomb- és tülevelűek magcesmetéi

Kolauch-faiskola
Szeged

sem később, sem ma nem politizálnak, hanem végzik azt a munkát, amit a világhírre emelkedett nagy magyar szövetkezeti apostol annak idején, tehát félszázaddal ezelőtt, részükre megszabott.

Gróf Károlyi Sándor ugyanis olyan hitelintézeteket akart a hitelszervezetek létesítésével: 1) amelyeknek alaptökéjét a köréje sorakozó tagok maguk rakják össze; 2) amelyekben minden tag megbizik, azért takarékpénztárnak is felhasználja főlöleges pénzének gyümölcsötetésére; 3) amelyeknek vezetősége teljesen ismeri a helyi viszonyokat, így el tudja bírálni nemcsak a vagyoni, de az erkölcsi viszonyok mérlegelésével is a kölcsönkérők hiteligenyét és hitelképességét; 4) amelyek nem tesznek különbséget tag és tag közt, a legszegényebbeknek épp úgy hóna alá nyulnak, mint a tehetősebbnek; 5) melyek lépést tartanak a haladó korrall, figyelik a gazdasági viszonyok fejlődését s egy-egy község népének világító, utmutató fákljául szolgálnak.

Aki figyelemmel kísérte a magyar hitelszervezetek multját s vizsgálja a jelenét, az megállapíthatja, hogy gróf Károlyi Sándornak, akinek ez év november 10-én ünnepeljük 103-ik születési évfordulóját, sikerült a célját igen nagy mértékben elérnie.

ELADNÉK :

Eladnék törzskönyvezett szülöktől származó, igen szép, 5 darab 12 hetes, tenyésztésre alkalmas **Yorkshire karmalacot**; egy darab 250 kilós, 3 hét múlva fialó, hasas **anyakocát**; óriás **pekingi kacskákat**; I. díjas világo **Sussex tyukokat**, **jércéket és kakasokat**. Cim: *vitész Mészáros András, Csongrád, Uri-utca 24.*

Eladnék egy darab elsőosztályu, tenyésztési igazolvánnyal ellátott **bikát**. Cim: *Hartmann Imre Szomád, Fő-utca 26, Komárom-m.*

Eladnék Vörös Rhode Izland-fajta 3 darab 1933 márciusi **kakast** a 5 pengőért; 12 darab 1934 áprilisi és májusi **növendékkakast** a 3 pengő; valamint 3 darab Khaki Champbell **gácsért** a 3 pengő. Apróbb tételekben a fenti fajtákból **tenyésztőjásokra** a 20 filléres darabonkénti árban előjegyzést elfogadok. Állatok egészségért s fajtisztaságáért jótállok. Cim: *Brázovay Inán fajbaromfi-tenyésztete, Érsekcsanád, Pestmegye.*

Jó hangszeren játszani a legnagyobb élvezet. Elsőrangut, igazán olcsón **Reményi országos híru** hangszertelepen vásárolhat: **Budapest, VI./15., Király-utca 58-60.** Kérjen díjmentes 51. számú árjegyzéket, abból választhat.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

Mikor ültessük a fákat és bokrokat?

Tapasztalati tény, hogy a fáknak és bokroknak átültetése csak az őszi lombhullás után és a tavaszi rügyfakadás előtt sikerül.

Mikor a növények zöld lombot viselnek, akkor bennük élénk nedvkeringés folyik. A gyökerek a talajból szivattyúzzák a nedvességet, mely a gyökérrendszerből a törzsön és ágakon át a levelekbe áramlik. Ha tehát a zöld leveleket viselő fát kiragadjuk a talajból, megszűnik a talajnedvesség felvétele még akkor is, ha rögtön átültetjük, mert hiszen a megsértett gyökerek nem tudják azonnal felvenni az átültetés után a munkát; így érthető, ha a lombkoronával átültetett fának vagy bokornak levelei elvesztik természetes feszültségüket, összeráncosodnak, sőt elszáradnak és lehullanak.

De a lombhullás és rügyfakadás közt eltelt idő se egyformán alkalmas a fák átültetésére. Mikor a talaj fagyos, akkor nem sikerül a talajt hézagmentesen az átültetett fa gyökérzete köré begyurni, így durva rögök közé kerülne az érzékeny gyökér, hol a fagy roncsoló hatása alatt sokat szenvedne, esetleg el is pusztulna.

Ezért tulajdonképp a lombhullástól a fagyok beálltáig, azaz az őszi idényben és a fagyok megszűntétől a rügyfakadásig terjedő időtartamban, azaz a tavaszi idényben ültethetünk csak fát.

Melyik ezek közül a jobb? Összel vagy tavasszal ültessünk-e fát?

Az őszi ültetésnek kétségtelenül nagy előnyei vannak. Mire tavasszal a gyökereknek a talajnedvesség- és a benne levő tápszivattyúzás munkáját meg kell kezdeni, akkor már az átültetésekor szenvedett sebészek a gyökereken begyógyultak, új hajszálgyökerek képződtek, a talajszemcsék a hajszálgyökerekhez hozzásimultak s így semmi sincs, mi a nedvkeringés munkáját késleltetné; a fa szöveteiben megindul a munka, a rügyek a beléjük áramló nedvektől duzzasztva kifakadnak: a fa megeredt.

Ha pedig az ültetést tavaszra hagyjuk, akkor időbe kerül a gyökérsebek gyógyulása, a talajnak és a hajszálgyökereknek összeilleszkedése, tehát a fa „megeredése“ késik. Ha közben a talaj kiszárad, mert áprilisban nem esik az eső, akkor egészen el is maradhat ez, vagy talán a törzsben levő rezervtápanyagok hatására még a rügyek kifakadnak, néhány csökevényes levél mutatkozik is, de az erőteljes hajtásokat hiába várjuk.

Mindezeknek megfontolása után azt

kérdhetné valaki: miért nem ültet igy mindenki *összel*?

Az őszi ültetés kockázatos a túlkötött, agyagos talajokban és az oly vidéken, hol nagyon zord a tél. Az agyagtalajok télen rendszerint vízzel telve igen mélyen fagnak át és így az ujonnan átültetett gyökerek a kifagyás veszélyének vannak kitéve.

A cimben feltett kérdésre tehát helyes felelet a következő: laza (homok) vagy középkötött (vályog), száraz talajban az őszi faültetés az előnyösebb, míg nedves, hideg, kötött (agyag) talajban és zord éghajlatu vidéken a koratavaszi.

Borpiac

Budapesten nehéz ma eladni, tekintve, hogy a kereskedők jól megszívták magukat a szüret alatt újborokkal és mustokkal, kevés a vevő és így ami kis kínálat Pestre jut, ügynökről-ügynökre vándorol, nem csoda tehát, ha az ár lenyomódik.

Körülbelül fokonként 2 tized fillérral alacsonyabb ma a kínálat, mint ezelőtt pár héttel. Takarni kell a szőlőt, itt-ott trágyázni is, tehát a termés egy részét pénzzé kell tenni: ez a kényszereladás irányítja tehát a mostani napokban a piacot. Kistermelői áru fokonként 1.65—1.85 filléres, míg uradalmi tétel fokonként 2.2—2.5 filléres ár mellett szerezhető be. Ha azonban csak egy 50 vagon borra akadna egyszerre vevő, napok alatt felszökne a bor ára, is-

Egy katonai ló idomítása

**Gondolkozzék
csak rajta
egy kissé!**

Nem a **legolcsóbbnak** hirdetett **hangzatos** névű

szőlővesszők

a legjobbak, hanem a kellően szelektált, államilag ellenőrzött telepről kapható csemege- és borszőlővesszők a legalkalmasabbak szaporításra, silányabb borszőlők átoltására. Ilyen telep

Bohn József szőlőbirtokos
árpádközponti mintatelepe (u. p. Árpádközpont, ezelőtt Kistemplomtanya, Csongrád-megye).

Itt kapható a legkorábban beérő Irsai-M. Olivér csemege muskotály szőlő I. és II. osztályu simavesszője.

Csak reverzályissal kapható!!

Kérje postán díjmentesen most megjelent új szakleírásomat.

Kapható közel 150 fajta csemegezőlő vesszője.

mét jó néhánytized fillérral, mert a legtöbb termelő, csekély termésé folytán, ezidén *olcsón egyszerűen nem ad el*, hogy a magasabb árban teremtesse elő a jövő évi pénzügyi szükségletét. Kitarás, magyar szőlőgazda testvérek, minden ok megvan arra, hogy rövidesen komoly áremelkedést érjünk meg és *kevéske borunkat legalább is fokonként 3 filléres alapon adhassuk!*

Irsai M. József.

Mangalicák expressz hizlalása

A mangalicákat eddig zsirhizalásra 1—1½ éves korukban szokták beállítani. A múlt évben azonban *Csáky Ferenc*, a kőbányai sertéshizlaló igazgatója, s őt követőleg mások is, sikerrel próbálkoztak a mangalica szülőknek oly gyors fejlesztésével, hogy ezek 9—10 hónapos korukra 80—90 kg élősúlyt érjenek el s ettől kezdve már — a szokott módszer szerint — hizlalóba foghatók legyenek. Ezt nevezik *expresszhizlalásnak*.

Hogy a mangalica-szülő ily gyors fejlődést mutasson, ahhoz egészséges szervezeten kívül szükséges olyan fehérjedus, mészben és vitaminban hiányt nem szenvedő táplálás, mint amilyen, pl. az angol husszülők nevelésénél szoktunk gyakorolni.

Válasszuk ki tehát a 12 hetes malacok közül a legfejlettebb, legcsontosabb, legegészségesebbnek látszó példányokat.

Ezeket a 4-ik hónaptól kezdve etessük olyan abrakkeveréssel, amelynek eleinte 30, később 20 százaléka borsó és olajpogácsa, többi része pedig árpadara. Ebből elfogyaszt a szülő

ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

A tojás konzerválása

10 kg elősúlyra kb 40 dekát, tehát 50 kg elősúlyra 2 kg-ot, 80 kg elősúlyra 3 kg-ot. Hatásos táplálás még fejenkint 1.5—2 liter lefőlözött tej és mellette jóllakásig gabonadara; de a gabonadara 1—1 kg-ját 3—3 kg párolt burgonya helyettesítheti.

Nyáron a mangalica-süldők gyorsított nevelése here-, lucerna-, vagy tarlólegelőn történhetik. Ha a süldők az előbbi zöldlegelőre járnak, akkor otthon még naponta kapjanak 1 kg gabonadarát; tarlólegelő mellett pedig, ugyancsak legelő formájában, vagy lekaszáva juttassunk nekik jóllakásig kaszált herét, lucernát, vagy borsót.

Hogy a csontképződés meg ne akadjon és a test gyors fejlődésével a csontváz arányosan fejlődjék, minden 1 kg abrak mellé adjunk 2 deka szénsavas meszet. Ha azonban a süldők hereésre vagy lucernásra járnak, 1 deka is elegendő lesz. A mész mellett a csontképződés biztosítására *D vitaminnal* is lesz szükség. Ha a süldők zöldet esznek, akkor e szükségletük bőven fedeződik, de télen indokolt lesz némi lucernaszeccskát, lucernalisztet, finom szénamurvat adni nekik időnként.

Ha a mangalica-süldők ily nevelés mellett 80—90 kg. élősúlyt értek, megkezdhető náluk a tengeridara és árpadara keverékével, szokott módon eszközlött zsirhizlalás. Mindazáltal még ekkor is indokolt lesz némi borsót is etetni, hogy a hus- és csontképződés ne maradjon el a szalonnaképződés mellett.

Apró jótanácsok

A lucerna nagyon hálás az őszi, tavaszi, sőt esetleg nyáron a két kaszálás közötti fogasolásért. Legfontosabb az őszi fogasolás. Ezt október második felében, az utolsó kaszálás után kell eszközölni. Erre a célra nehéz, mélyenjáró, élesfogu fogasborona a legmegfelelőbb. Legjobb, ha ilyenkor a talaj felszíne kissé már átmedvedett, mert így a fogak nem szagatják a föld felületét. Kár volna az őszi fogasolást a novemberi vagy későbbi téli időre kitolni, mert a lucernatöveknek elkerülhetetlen sértései a téli fagyok beállta előtt nem gyógyulhatnak be s így a tövek télen sok kárt szenvednének. Az őszi fogasolás megnyitja a lucerna talaját a téli csapadékknak s így a talaj sokkal több nedvességet tud elraktározni a jövő termelési évre.

Az abrakfélék közül a tengeri és az olajpogácsák aránylag olcsóbbak, míg a zab, az árpa, a korpá és takarmányliszt — tápértékükhöz viszonyítva — drágábbak. Takarékoskodjunk tehát különösen a zabbal és az árpával; az előbbi biztosítsuk az apaállatoknak (bika, kos, kan), továbbá a borjúknak és csikóknak, az utóbbi pedig a malacoknak.

Hűvös helyen (6—8 Celsius fok hőmérsékleten) tartott tojás, minden konzerváló szer nélkül is hosszabb ideig áll. Általában jobb vastagabbhéjú tojást elrakni, mert a vékonyhéjúknak lyukacskaí nagyobbak és így a baktériumok is könnyebben bejuthatnak, melyek aztán romlását okozzák. A télire elteendő tojásokat nem szabad megmosni, mert a tojás-héj külső hárttyáját a víz leoldja és a piszok a lyukacskába kerülhet.

A tojásokat a háztartásban különböző módokon szokták eltartani, így papirosban, fűrészpörban, szeccskában, korpában, fahamuban, vagy konyhasóban elhelyezve; sok helyen az egyes tojásokat bevonják zsirral, viasszal, vazelinnal, esetleg zselatinoldattal. Általánosan elterjedt konzerválási mód a meszes vízben, vagy mésztejben való eltevés. A meszes vízben, melynek a tojásokat teljesen el kell lepni, idővel egy réteg keletkezik, mely megvédi a romlástól s ha ezt a réteget nem törjük át, a tojás hónapokig friss marad benne. Hátránya ennek az eltevési módnak az, hogy idővel a tojás belsejébe is jut mész, amit aztán az ízén is meg lehet érzéni, azonkívül főzéskor a meszes tojás könnyen megreped és fehérjéjükből

nem lehet habot verni. A meszes tojást külsőleg arról lehet felismerni, hogy héja érdes, fénytelen.

Legjobban és legegyszerűbben vízüveggel konzerválhatjuk házilag a tojásokat. Az eltevésre összegyűjtött példányokat először forralt, de lehűtött vízzel megmossuk, azután tojásfogóval öt másodpercre forró vízbe mártjuk, miáltal a héj alatti fehérje vékony rétegben megalvad és a belső részt a levegőtől elzárja. A tojásokat most 1 rész vízüvegből és 9 rész forralt, de lehűtött vízből álló keverékbe tesszük s az üveget légmentesen lezárjuk. A vízüveggel konzervált tojások tisztábbizűek maradnak, mint a meszesek, hosszabb idő múltán azonban ezeknek a fehérjéből sem lehet habot verni. Hogy főzéskor a héja ne repedjen meg, tüvel kell megszurkálni.

A feltört tojás sárgáját és fehérjét is lehet konzerválni, úgy, hogy külön-külön sok liszttel elkeverjük, vékonyra nyújtjuk, megszáritjuk és porrá törjük; jól elzárt edényekben így évekig áll.

Csomózott szőnyeg tisztítása

Tisztítás előtt a szőnyeget portalanítjuk. Kiveréséhez mindig lapos felületű porolót használunk, mert a bot fellazítja a csomózást. Ezután a száraz tisztítás után a szőnyeget langyos szappangőkeverékkel átmoszuk, majd vízzel bőven ledörzsöljük a szálak fekvése irányában. Ha ezután az eljárás után a szőnyeget még 2 százalékos ecetsavas vízzel leseperjük, megszáradás után élénk színű és ragyogó fényű marad.

Ételreceptek

Paprikás borjuszélet. A borjuszéletet jól kiverve, besózzuk. Egy fej apróra vágott vöröshagymát zsirban megpírtunk, 1 evőkanál édespaprikát is teszünk bele, azután a húszeleteket beleadva, fedő alatt puhára pároljuk. Ha leült, tálalás előtt kevés vizet adunk hozzá és 2 dec tejfölt keverünk a mártásba.

Aranyaluska. 40 deka lisztből, 1 tojással, 4 deka cukorral, 1 deka langyos tejben feloldott élesztővel, kevés sóval, esetleg tejjel, tálban jól felverhető, nem túlpuha tésztát készítünk és jól kidolgozzuk. Mikor félig kidolgoztuk a tésztát, hozzáadunk 4 deka olvasztott zsírt, azzal teljesen eldolgozzuk és langyos helyen megkelesztjük. A megkelt tésztát lisztezett deszkán vékonyra nyújtjuk és kerekformájú, pici szakgatóval kiszurva, fagyott zsirral kikent formába tesszük. A fánkocskáknak egyik oldalát lerakás előtt olvasztott zsirban megmártogatjuk, hogy a mellette levővel össze ne tapadjon és minden sor között cukros, darált dióval hintjük meg. Mikor a forma háromnegyedrészig megtelt, langyos helyen újból megkelesztjük és lassu tűznél pirosra süttve, kiborítjuk a formából.

ÁLMODJ ANYÁM...

Körösparti temetőben,
Gyöngytavasban, rózsás öszben
Alszik az én édesanyám,
Álmodik felőlem.
Álmodik fiáról,
Szegény rossz fiáról,
Kit elcsalt a nóta
Napos falujából.

Megkövetem a Jóistent,
Álmodjon sok szépet Kiskend,
Álmodja, hogy megtaláltam
Csoda-szerencsémét.
Aranypadkás pergő várban
Kit kerestem, rátaláltam,
Királykisasszony a párom,
Arany mátkatálom.

Száz tallér a csengőm,
Cifra tornyos rengőm,
De boldog is vagyok
Én Uram, Teremtőm!
Álmodd, élek királymódra...
(Én is csak álmodtam róla.)
Ne tudja meg Kiskigyelmed,
Hogy megcsalt a nóta.

SZÁMADÓ ERNŐ.

H I R E K

Lehullott egy fényes csillag...

Lehullott egy fényes csillag az égről,
Elbucsuzik szívem a szerelmétől;
Nem egy napra, de egy egész életre,
Kit szerettem, nyugszik a temetőbe.

Piros rózsát ültetek a sírjára,
Könnyeimet elsirom utoljára,
Nem lesz könnyem, sem szívemben
szerelem,
Mind a kettőt rózsám mellé temetem.

HORVÁTH PAPP ERZSÉBET
(Kerecseny.)

Sok virág nyílik...

Sok virág nyílik a réten,
Sok csillag ragyog az égen,
Hej de nap az csak egy ragyog,
Én is csak egy lányé vagyok.

Sok dalosa van a tájnak,
Sok levele van a fának,
Tenger fűszál leng a rónán,
Mégis csak egy lány a rózsám.

Dalosa a szép tájnak,
Ha jön az ősz, messze szállnak.
De én, Rózsám, itt maradok,
Mert örökre Tied vagyok.

ÖZORÓCZKY FERENC
(Mátraszöllös)

Gyászünnepe Nagyatádi Szabó István sirjánál. Nagyatádi Szabó István halálának tizedik évfordulója alkalmából a Nagyatádi Szabó István-Emlékbizottság október hó 28-án délelőtt kegyeletes gyászünnepet rendezett Erdőcsokonyán, az elhunyt kiszagdavezér sirjánál. Az emlékbizottság nevében Neubauer Ferenc, volt igazságügyi államtitkár mondott beszédet és tette le a sirra a bizottság koszoruját. A Nemzeti Egység Pártját Tankovitch János országgyűlési képviselő, nagyatádi Szabó István veje képviselte a gyászünnepen.

József királyi herceg leleplezte a nagytényi hősök emlékművét. Nagytényi község a világháboruban elesett hőseinek emlékművet emelt, amelyet október hó 28-án leleplezett le József királyi herceg. Az ünnepségen megjelent Gömbös Gyula miniszterelnök is. A községháza előtt diadalkaput állítottak fel a Nagytényibe érkező előkelőségek tiszteletére. József királyi herceg nagyszabású ünnepi beszéd keretében leplezte le az emlékművet, Thomas Antal műépítész alkotását. Utána Gömbös Gyula miniszterelnök helyezte el koszoruját az emlékműre.

Kovácssegéd, 21 éves, római katolikus vallású, azonnali alkalmazást keres. Cim: Vindics István, Erdős-mecske (Rácmecske), Baranya-m.

Két almatermés Szegeden. Szegeden több helyen ez évben már második termést hoztak az almafák. Sári István ujszegedi kertjében az egyik almafán másodszer is olyan bő termés volt, hogy egy-egy ágon hat darab alma is van. Az almáknak pompás ízük van. Barna József ny. rendőrfőtörzsőrmester kertjében harmadszor virágzik az almafa. A második termés gyümölcse még nagyrészt a fán van.

Egy igaz magyar nagyasszony kiténtése. Gomba pestmegyei község képviselőtestülete október hó 27-én ünnepi közgyűlést tartott Kopa Károly főszolgabíró elnökletével, amelyen a képviselőtestület tagjai, valamint a község vezetőin kívül résztvett: Daranyi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár és Máriássy Mihály képviselő. A közgyűlésnek egyetlen tárgya az volt, hogy Preszly Elemér főispán átnyújtotta özv. Szemere Hubánénak a Kormányzó Ur kiténtését: a Signum Laudist, amelyet a közszereteten álló földbirtokosné az éri. kapott, mert a falu közjótékonyága és szociális gondozása terén példanő munkásságát fejtett ki. A közgyűlésen Kopa Károly köszöntötte özv. Szemere Hubánét, majd Preszly Elemér üdvözölte az igazi magyar nagyasszonyt, aki szíve sugallatát követve folytat a faluban tevékeny szociális munkálkodást. Özv. Szemere Hubáné meghatott szavakkal mondott köszönetet az üdvözlő szavakért. Befelezésül Szabó Ferenc községi bíró köszöntötte az ősi kastély urnőjét, aki a legyszerűbb konyhákba is elment, hogy a nyomorúság fájdalmát enyhítse.

Három kis gyermek tűzhalála. Soroksárpéteri község határában megrendítő katasztrófa történt október hó 5-én délben. Ezen környéken sok szegény ember lakik. Itt húzódott meg kis konyhában Kendra István állás nélküli kertész feleségével és három kis gyermekével, a négyéves Ilonkával, a kétéves Istvánnal és a tizenegy hónapos Máriával. Kendra István csütörtökön reggel feleségével együtt a szemétbányába ment értékesíthető holmikát keresgélni. A három gyereket otthonhagyták. Mielőtt elmentek, alaposan megrakták fával a kályhát, hogy a kis gyerekek ne fázzanak. Azonban a kályhából kipattanó szikrától meggyulladtak a szegényes butordarabok és lángbaborult a konyha. Mire a szomszédok berontottak a konyhába, a három gyereket holtan találták: összeégtek és megfulladtak.

Bronzkori temetőt fedeztek fel Iváncsán. A fehérmegyei Iváncsa község határában szőlőültetés alkalmával bronzkori hamvredrekkre bukkant egy gazda. A községi előljárárság értesítésére kiszállt a helyszínre Tompa Ferenc dr. egyetemi magántanár, a Nemzeti Múzeum megbízásából és átvette az ásásokat vezetését. Már az első napon alig 10 négyzetméter terület feltárása után, hat darab bronzkori urnát találtak. Az urnák körülbelül Kr. e. 1500 évvel kerültek a földre az ásást vezető muzeumőr véleménye szerint. A Duna pestmegyei partján ezzel csaknem párhuzamosan ugyanilyen bronzkori temetőket fedeztek fel.

Egy kis korai unalom

Szerelmi dráma két halottal. Balogh Mátyás az egyik kispesti nagyüzemben, mint gépmester igen jó fizetés mellett dolgozott. Ezelőtt két évvel vette feleségül Kuli Piroskát, akivel másfél évig nyugodtan élt. Később azonban a férj azzal gyanúsította az asszonyt, hogy leánykori udvarlóját, Lindenmayer Istvánt szereti. Emlétt el is költözött az asszonytól, hogy elválhasson tőle. De nem tudott nélküle élni. Utána ment a munkahelyére, a Wesselényi-utcába, ahova Lindenmayert is magával hívta. Ott többször rálétt az asszonyra is, Lindenmayerre is. Végül önmaga ellen fordította a fegyvert. A férj is, az asszony is meghalt, Lindenmayer életben maradt.

Öngyilkos lett, hogy megelőzze borzalmas halálát. Kunyosi Karcakami ögróf, egy japán főnemesi család 24 éves tagja azzal a képességgel bírt, hogy az emberek arcvonásaiból megjósolta sorsukat. Egyszer a tükörbe pillantva megállapította saját vonásaitól, hogy a legborzalmasabb halállal fog meghalni. Hogy elkerülje rettenetes sorsát, öngyilkosságot követett el. Virágokkal borított oltárra helyezte ősei és szülei képét és midőn az óra éjfélét ütött, az oltár előtt szívenlőtte magát.

Itthon van a biatorbágyi rém. Matuska Szilvesztert hazahozták Ausztriából, a steini fogházból, ahol büntetését tölti az osztrák területen elkövetett gaztetteiért, hogy itthon is felelősségre vonják azért a szörnyű bűncselekményért, amelyet három évvel ezelőtt követett el a biatorbágyi vasúti híd felrobbantásával. A bombolt idegzetű gonosztevőt a törvényszék fogházába szállították. A rémes bűnper tárgyalása november hó 5-én kezdődik. Hélethozatal után Matuskát visszaküldik Ausztriába, hogy előbb ottani büntetését töltse ki.

PÁSZTORTÚZ

A zsviványokról

A régi magyaroknak csak „szegénylegények” voltak. A balsors bár földönfutóvá hajszolta őket, s ha kiszakítottak is a ménesből egy-két csikót, a gulyából két-három tinót, a maguk utszéli pályáján egyenes, nyílt, bátor, jóindulatú legények voltak a maguk üldözött sorsukban, nyers szilajságuk dacára. A gyengét nem bántották s a szegénnyel megosztották a többnyire életük kockázatásával szerzett zsákmányt. Többekévéb népi tragédiák fájdalmas hősei voltak. Egy-egy Sobri Jóska, Sós Pista, Zöld Marci, a hőmezővásárhelyi Szabó-fiuk, no de még a Rózsa Sándor nevét, hírét, eseteit, melyekből többnyire nem hiányzott bizonyos fokig a gavallérság, nótákba, regékbe foglalták. Egy Petőfi, Jókai, Nagy Ignác, Kuthy Lajos, Vas Gereben, Tömörkény érdemesnek tartották foglalkozni velük veretes írásaikban. Azokat az alattomos, földátka orgyilkos rablókat és egyéb háziasó, birkanyzó tolvajokat maguk Sobriék, Sós Pistáék „kapeabetyár”-nak nevezték és a panduroknál keményebben üldözték, sőt irtották, mint a szegénylegények „becsületének” megrontóit és lealacsonyítóit.

Ámde nem a „betyárt” akarom én dicsőíteni, ha mint magyar ember sajnálni is tudom régebbi magyar életünk ezen boldogtalan eltévelyedtjeit. Egyik ok, hogy most mégis foglalkozom velük, mert a „betyár” és a „zsvivány” nevezetek eredetére akarok rámutatni az én hajdani öreg magyar mesélgetőim eredeti, érdekes megállapítása nyomán. Visszamenőleg régente egy időben Magyarország Déljén szörnyen elszakadtak a véres kezű, kegyetlenül gyilkoló, gyújtogató, fosztogató rác rablók. Iszonyú pusztításokat végeztek, s az őket üldöző magyar hajdu-katonáknak felülmúlt, hogy ha egy-egy ilyen „bunyikot” elcsiptek és nevüket kérdezték, valamennyi „Petár”-nak és „Zsován”-nak mondta magát. Eaz kis jómagyaros szájizzal és változattal a hasonló ilyenféle jómadarakra aztán így általánosították későbbben a „betyár” és a „zsvivány” nem éppen rokonszenves nevezeteket...

Most pedig a mi végzetes szét-

Szólóolmányok,

hazai gyökeresek és gyökeres vad-vesszők, többféle alanyokra, úgy bor, mint speciális esemegefajok, legelősebben beszerezhetők teljes felelősséggel államilag ellenőrzött telepeken. Árjegyzék ingyen. Cim: **MÉSZÁROS ISTVÁN, NAGYRÉDE.** Postafiók 4. Hevesmegye.

huzásunk, 1918—19-ik évi még végzetesebb gödörbe ugrásunk, dicső világháborús hadseregünk széttörlése és berészedésünk miatt úgy történik kedves magyar testvéreim, hogy éppen országunk legszebb részeinek elrablói, védtelen véreink millióinak kérlelhetetlen sanyargatói és kipusztítói üvöltözik reánk — a maguk égbekiáltó gonoszságait leplezni akarván — az aljas: „betyár”, „zsvivány” stb. hírlapi neveket. Testvéreim! Itten egyelőre nincsen más orvosság: hogy mi meg fokozottabban tartunk össze! Céltudatosan dolgozzunk és készüljünk a férfiasabb, szebb magyar jövőre!

MÓRICZ PÁL

Üvegszálloda Angliában. Doncasterben október hó 27-én nyitották meg Anglia első üvegszállodáját. A kéttornyú épület falait mind kívül, mind belül vastag, színes üvegekkel borították. Az üveg nagyserű hő- és hangszigetelőnek bizonyult, könnyen tisztán tartható és ragyog, színei mind nappal, mind mesterséges világításnál megragadó hatással vannak a nézőre.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Van egy 15 éves leventeköteles fiam, akit az orvos testi foglalkozás alól felmentett. Kötele-e a fiu elméleti oktatásra járn minden foglalkozási idő alatt? (Id. K. M., Kecel.) — **Felelet:** Kötele.

Kérdés: Hol lehet beszerezni a legkorábban érő, Irsai M. Olivér-féle szállóvesszőt? (V. M. G., Tököl.) — **Felelet:** Kapható Bohn József szállógazdaságában, Árpádközpont, Csongrád megye. Árajánlatot tőle kell közvetlenül beszerezni.

Kérdés: Van-e rendelet, amely a földművesnapzámos és az aratómunkás bérét megállapítja? (Cs. F., Szarvasgede.) — **Felelet:** Nincsen, ez mindig szabad meg egyezés tárgya.

Kérdés: Négy polgárit végzett 15 éves lány vagyok. Úgyesen és jól rajzolok, — e révén állásba elhelyezkedni, lehetséges-e ez? (B. M., Békés.) — **Felelet:** Sajnos, nem biztathatjuk, mivel itt Pesten annyj az állástalan kitűnő rajzoló, hogy azoknak kenyérhez juttatása is lehetetlen. Azt hisszük, hogy a vidéki városokban is ez a helyzet.

Kérdés: Az újságban olvastam, hogy a cselédeknek folyó évi november elsejére felmondani nem lehet. Kérem közölni, mi igaz ebből, mert nekem október elsején felmondtak. (Ujpest.) — **Felelet:** A 9100/1934. M. E. számú rendelet értelmében az éves gazdasági cselédek szolgálatának megszűnése, ha a szolgálat 1934. évi október hó 21-e és 1935. évi március 31-e között végződik, 1935. évi március 31-ig meghosszabbíthatik, kivéve a juhász, juhászbojtár, szálló vagy kertigazdaságban, dohánykertészetben alkalmazott gazdasági cselédet, ha akár a gazda, akár a cseléd jelen rendelet életbelépése előtt már elszegődött, vagy más cselédet fogadott a gazda, ha a szerződést a mezőgazdaság haszonbérbeadása szünteti meg, vagy ha a szerződésnek az eredetileg megállapított időpontban való

megszüntetését a gazdálkodó személyében egyéb okból beálló változás az eddigi gazda érdekében indokolja meg.

Kérdés: A vármegyei szabályrendelet azt írja, hogy a szomszéd mesgyéjétől legalább egy méterre kell ültetni a facsemetéket. Ebből azt következtetem, hogy a szomszédnak még az esetben sem lehet kifogásolni valója, ha az árnyék az ő területén esetleg kárt okoz is. Tartozom-e az esetleges kárt megtéríteni és kötelezhetnek-e a fa kivágására? (Ifj. Cs., Gyoma.) — **Felelet:** Ha a mesgyétől egy méterre ültette a fákat, úgy a szomszédnak csak az ellen lehetne kifogása, hogy a fa a területre át ne hajoljon. Ezeket az ágakat az ő felszólítására Ön köteles levágni. Egyébként a szomszéd nem követelheti a fák megbolygatását.

Kérdés: 1. Hogyan javíthatom meg kuttam vizét, amely pár hónap óta edessé vált s ezért ihatatlan? 2. Hányas számú előfizető vagyok a lapnak? 3. Egy téglakályhám van, amelyről fűtés közben lepatogzik a festék, most a kályhát újra akarom beronni, milyen festéket használnak? (Ifj. H. M., Nyiregyháza.) — **Felelet:** 1. Nem írta meg, hogy milyen kutja van, ezért pontos válasz nem adhatunk. Ha nyitott kávéjú a kut, úgy azt be kell fedni, mert a nyitott kávé behullott szennyező anyagok, falevelek és egyebek, valamint a becsurgó esővíz is megronthatta a kut eredeti vizét. Ha a kut területe téglával vagy kövel van kirakva, vizsgálja meg ezeket, mert meglehet, hogy egy téglá vagy ködarab elmozdult a helyéből vagy hiányzik és ezen a helyen talajviz szivárog be a kut melencéjébe, amely aztán az eredeti tiszta vizet megrontja. 2. Előfizetési díja eddig még nem érkezett be és ezért száma sem lehet. Ezuttal is kérjük, hogy előfizetési díját rendezze. 3. Kályhája átfestésénél használjon közönséges földfestéket, mert az olajfesték lepatog. Leghelyesebben teszi, ha a budai földet angyalvörössel keveri és kötőanyagul kazeint használ, amely esetben szép barnászörös színt fog kapni.

Kérdés: 1. Mi a címe Eszterházy Miklós herceg és Széchenyi János gróf uradalmi jószágkormányosságának? 2. Hol van mezőgazdasági munkásközvetítő hivatal Pesten? 3. Milyen cím illeti meg azokat az egyéneket, akik mezőgazdasági szakiskolát végeztek? 4. Van-e felvétel a csendőrséghez? 5. Van-e Budapestén városi vámorparancsnokság? (H. C. J., Alberti-Irsa.) — **Felelet:** 1. Az előbbi címe: Eszterháza; az utóbbi pedig Sopronkőpács. 2. Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda, V., Országház-tér 11. szám. 3. Aranykalászos gazda. 4. Jelenleg nincsen. 5. Nincsen. A vámkezelésbe beosztott pénzügyőrök felettes hatósága a m. kir. pénzügyigazgatóság s végül a pénzügyminisztérium.

Járogépek,

Fűzők, Orthopádia, Haskötők, Művégtagok, Műszerek, Ludtálpbetétek, Gummiharisnyák, Kötszerek, Gummiáruk, Sérvkötők.

A. K. S. művégtagok egyedüli készítője.

Kaszirer S. Sándor

orvosi műszerész, orthopádgép készítő
Budapest, VIII., Rákóczi-tér 9. szám.
Telefonhívó: 33-8-34.

Kérdés: 1928-ban egy házvétellel kapcsolatban 100 pengő foglaltot adtam, de a házat nem tudtam megvenni, mert nem kaptam hozzá bankkölcsönt. A házat később a tulajdonos másnak adta el. Visszakaphatom-e a foglaltat s ha igen, mit kell tennem? (H. G., Tiszadérsz.) — **Felelet:** A foglaltó természetesen az, hogy azt a szerződés megkötése előtt adják azzal, hogyha a fél, aki adta, nem tartja meg a szerződést, elveszti, míg ha az a fél nem tartja meg, aki kapta, úgy az a dupláját tartozik visszaadni. Ha tehát Ön a szerződéstől egyoldalulag elállott, a foglaltot nem követelheti vissza.

Kérdés: Hol kapható a „Vasárnap”-ban már régebben közölt „Földosztás” című színmű? (H. J., Venesellő.) — **Felelet:** Könyvvalakban nem jelent meg. Ha azonban kívánják, legépeltehetjük; a legépelés költsége 12 pengő.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Alpári Polgári Kör tagjai. Hogy a sonka a esont mellett kukacos lett, annak oka lehet, hogy nem állt kellő ideig sóban, vagy a páclé nem járta át teljesen. A sonkát közvetlenül a levágás után, frissiben kell besózni s csak három nap múlva lehet páclébe tenni. A nagyobb sonkákat ezenkívül éles késsel hosszában, a esont mellett bevágjuk és ott is erősen besózzuk. — **U. S., Szeged Felsőtanya.** Képrejtvényt nem közlünk, mert a klisékészítés külön költséget jelent. Az 5-ik számú rejtvényt közölni fogjuk. — **T. M., Nagy-lőc.** Valóban mi követtük el a hibát; pótoljuk. — **Ifj. H. M., Nyiregyháza.** Közlünk belőlük. — **V. K., Tiszastily. Jók.** — **K. P., Tiszanána.** Kérését a M. S. Sz. ügyben elintéztük. — **S. J., Bácsalmás.** Mutatványszámot küldöttünk. Tessék a fényképet néhány magyarázó sorral be- küldeni.

Arany- és ezüstpénzek ára

1934 október hó 30-án.

Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 31 fillér; kétkoronás 62 fillér; ötkoronás 1 pengő 57 fillér; régi egyforintos 82.5 fillér.

Aranypénzek: 1 darab 20 koronás arany 33 pengő 30 fillér; 10 koronás 16 pengő; Napoleon-arany 32.90—33.10 pengő.

14 karátos törtarany (gyűrű, karperec, filbevaló, stb.) grammonként 3 pengő 05 fillér.

Színarany kilogrammja: 5600—5630 pengő.

Szinezüst kilogrammja 80.5 pengő.

Vásárok jegyzéke

Vasárnap, november hó 4-én. Állat- és kirakodóvásár: Alberti, Jászakísér, Ráckeve. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Budapest.

Hétfő, november hó 5-én. Állat- és kirakodóvásár: Alattyán, Baktalórántháza, Balassagyarmat, Dunaszekeső, Győr- asszonyfa, Hatvan, Izsák, Kenderes, Kővágórs, Mezőtur, Mohács, Pécs, Poroszló, Ráckeve, Rakamaz, Sárosp, Szikszó, Szil, Szolnok, Tass, Tiszaluc, Tolna, Veszprém. — **Állatvásár:** Eger. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Attala, Da-

rány, Komárváros, Marcali, Mernye, Mike, Vép, Zalalövő. — **Marha- és kirakodóvásár:** Alsóság, Nagykapornak. — **Kirakodóvásár:** Szikszó (bizonytalan).

Kedd, november hó 6-án. Állat- és kirakodóvásár: Beled, Hatvan, Iván, Lénárdaróc (bizonytalan), Mezőtur, Simontornya, Velence, Zalagyömrő (bizonytalan). — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Nagykanizsa, Sármeilék, Tata. — **Marha- és kirakodóvásár:** Karmaes.

Szerda, november hó 7-én. Állat- és kirakodóvásár: Kaba, Lébény, Mezőkövácsháza, Simontornya. — **Állatvásár:** Jánosház, Miskolc. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Jánosház, Miskolc.

Csütörtök, november hó 8-án. Állat- és kirakodóvásár: Enes, Lövő, Marcaltó, Tabajd. — **Állatvásár:** Celldömök, Devecser, Mezőkövesd, Putnok, Tiszafüred. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Lajoskomárom. — **Ló- és marhavásár:** Paicsa. — **Marhavásár:** Kiskomárom. — **Sertés- és kirakodóvásár:** Diósgyőr.

Péntek, november hó 9-én. Állat- és kirakodóvásár: Gyoma. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Vasvár.

Szombat, november hó 10-én. Állat és kirakodóvásár: Gyoma.

T R É F Á K

A védekezés

— Mikor a legutóbbi lopásért felelősségre vontuk, azzal védekezett, hogy beteg felesége ápolására kellett a pénz. Tudtommal a felesége közben meghalt. Mivel védekezik most?

— Azzal, hogy egy sarkövet szeretnék neki állítani.

Egy éves adósság

— Mondd, kérlek, gondolsz te néha arra, hogy egy év óta tartozol nekem husz pengővel?

— Mi az, hogy gondolkodok? Halálom órájáig sem fogom elfelejteni.

Jogos kívánság

Kohnnak egy nőt ajánl a házasságközvetítő:

— A nő csinos is, gazdag is, fiatal is, csak egy hibája van, az, hogy süket.

— Kár, — mondja Kohn.

— Ugyan kérem, — pattan fel a házasságközvetítő — ha valaki csinos is, gazdag is, fiatal is, akkor csak nem baj, ha süket?

— Bajnak nem baj, de jobb szeretném, ha inkább néma volna.

A „sárga veszedelem”

— Papa, kérem, mi az a sárga veszedelem?

— Ha valaki eldob a járdán egy narancshéjjat.

Igy is igaz

— Rémes, a könyvelőm megszöktette a feleségemet.

— Miért olyan rémes az?

— Mert most nélküle nem tudok eligazodni a főkönyvben.

Szép kis háztartás

Schwarz vendégségben van Grün-nél. Ebédelnek és mikor a husnál tartanak, bejön a cseléd és így szól:

— Naccsága kérem, mikor vehetem ki a tortát?

Grünné erre azt mondja:

— Dugjon bele egy kést és ha a kés tisztán jön ki, akkor kiveheti.

Megszóal erre Schwarz:

— A többi kést is beledughatja, hátha azok is tisztán jönnek ki.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

tekintetes ital **A**

(Beküldte ifj. K. Balogh József Dögéről.)

2. Szórejtvény.

erőt fejt ki ED négy van egy Anglia
(a=e) hónapban

(Beküldte Szabényi Gizike és Imke Gencshátpusztáról.)

3. Szórejtvény.

sátán huszár

(Beküldte Békefi László Zalakoppányból.)

4. Pontrejtvény.

. i . a . y . v . s . z . a . g .

(Beküldte Szentés István Husztótról.)

5. Szórejtvény.

ölt ó g sértetlen

(Beküldte ifj. Németh Boldizsár Mihályfáról.)

A rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával együtt a 47-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 41-ik számban közölt rejtvények megfejtése:

1. Szórejtvény: **Hóhér.** 2. Szórejtvény: **Kinn is, benn is.** 3. Szórejtvény: **Budapest.** 4. Szórejtvény: **Aránytalan.** 5. Szórejtvény: **Fáraó.**

Megfejtették: Henszel Mihály, Rácz Elek, Kovács Bálint, Günther Ferenc, Vargha Anna, Nagy Dezső, Szücs Ferenc, Márkus Gizella, Majtényi György, Vermes Aladár és Kovácsics József.

Jutalomkönyvet nyertek: **Márkus Gizella (Debrecen)** és **Nagy Dezső (Mezőkövácsháza).**

A 42-ik számban közölt rejtvények megfejtését a megfejtők és a nyertesek névsorával együtt jövő héten közöljük.

A BUDAPESTI RÁDIÓ

MŰSORA: 1934. NOVEMBER 4—10.

BUDAPEST II. 834.6 m

Vasárnap **XI. 4**

9.15: Hírek. 10—10.55: Református Istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Muraközy Gyula lelkész. 11—12.15: Egyházi zene és szentbeszéd a királyi udvari és várplébánia templomból. Szentbeszédét mond Knebel Miklós dr. pápai kamarás, krisztinavárosi plébános. 12.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 12.30: Budapesti Hangverseny Zenekar; komoly zeneművek. **Szünetben:** „Rádiókrónika“. Elmondja Papp Jenő. 14: Hanglemezek; operarészletek. 15: „Készüljünk a tavaszi cserebogárirtásra.“ Bakó Gábor kísérletügyi igazgató előadása. 15.45: Vig Miklós énekel. Vig György szaxofonozik, zongorakísérettel; táncdalok. 16.30: „Vörösmarty.“ Földessy Gyula dr. előadása. 17: Nógrády Guidó szalonzenekara; szórakoztató zene. 18: „Szaglás és szimat.“ Tóvölgyi Elemér dr. előadása. 18.35: Pertis Pali cigányzenekara. 19.45: „Rossz költő — jó költő.“ Szabó Lőrinc előadása. 20.20: Sporteredmények. 20.30: Gitár-est. Közreműködik Rösler Endre (ének). Varga Istvánné, Náday Béla, Odry Zuárd, Frits Miklós dr. (gitár), Országai Tivadar (hegedű), Kerpely Jenő (gordonka) és Bertha István (celesta). 21.40: Hírek. 22: Az Operaház tagjából alakult zenekar; szórakoztató zene. 23.30: Len Baker jazzzenekara. Weygand Tibor ének-számaival.

Hétfő **5**

6.45: Torna. **Utána:** Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: „Régi babonák.“ (Felolvasás.) 10.40: „Sajtos ételek és apró édességek.“ (Felolvasás.) 11.10: Vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, stb. 12.05: Radics Lajos cigányzenekara. Közben kb. 12.30: Hírek. 13.20: Időjelzés, stb. 13.30: Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara; szórakoztató zene. 14.40: Hírek, piaci árak. 16.10: A rádió diákkfőelőjárja: „Messze földek népeiről.“ 16.45: Időjelzés, stb. 17: Látogatás az egészség házában. Mikrofonriport az Országos Közegészségügyi Intézetből. 17.50: Solyomssy Wolff Jussy énekel zongorakísérettel. 18.35: „Halló, halló.“ Tarka óra. Előadó Ignác Rózsa és Kőpeczi-Boócz Lajos. 19.30: A Filharmóniai Társaság hangversenyének közvetítése a m. kir. Operaházból. Közreműködik Pjatigorski Gregor gondokanművész; komoly zeneművek. **Utána** kb. 21.45: Hírek, stb. 22.10: Rigó Jancsi cigányzenekara muzsikál, Orbán Sándor énekel. 23.15: A Mándits jazzzenekar Orbán Sándor ének-számaival.

Kedd **6**

6.45: Torna. **Utána:** Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: „Muzsikuss tréfák.“ (Fel-

olvasás). 10.40: „Védekezés a meghülés ellen.“ (Felolvasás). 11.10: Vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, stb. 12.05: Deák László zongorázik, Dullien Ella énekel, zongorakísérettel. Közben kb. 12.30: Hírek. 13.20: Időjelzés, stb. 13.30: Weidinger Ede szalonzenekara. 14.40: Hírek, piaci árak. 16.10: Asszonyok tanácsadója. 16.45: Időjelzés, stb. 17: „Ötven év az Operaház függőnye mögött“. Tolnay Pál előadása. 17.35: Zenekari hangverseny; szórakoztató zene. 19: „Eötvös Lóránd bárótól a relativitásig“. Irta Sztrókay Kálmán. 19.30: Fodor József és Szőke Sándor költeményekből olvasnak fel. 20.10: Szilágyi Imre magyar hegedűestje. 21.20: Hírek. 21.40: Budapesti Hangverseny Zenekar; Mozart hangverseny. Szünetben kb. 22.10: Időjárásjelentés. 22.40: Pillinszky Zsigmond énekel zongorakísérettel; operarészletek. 23.20: Hanglemezek; táncdalok.

Szerda **7**

6.45: Torna. **Utána:** Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: „Királylány a kolostorban.“ (Felolvasás). 10.40: „Téli szobanövényeink.“ (Felolvasás). 11.10: Vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, stb. 12.05: Hanglemezek; könnyű muzsika. Közben kb. 12.30: Hírek. 13.20: Időjelzés, stb. 13.30: Eugén Stepat balalajkazenekara. 14.40: Hírek, piaci árak. 16.10: A rádió diákkfőelőjárja: „Ossian népe“. 16.45: Időjelzés, stb. 17: „A dohányzásról“. Somogyi Béla dr. előadása. 17.30: Dömötör Lajos fuvolázik, zongorakísérettel; komoly zene. 18: Olasz nyelvoktatás. 18.30: Kalmár Rezső és Balázs László szalonkivittettjének műsora; szórakoztató zene. 18.55: „Csodabogarak“. Halász Gyula tréfás nyelvészeti cseregetése. 19.25: Az Operaház előadásának közvetítése: „Bánk-bán“. Dalmi 3 felvonásban, Szövegét írta Egressy Béni. Zenéjét szerezte Erkel Ferenc. **Az I. felv. után:** Hírek. **Az előadás után:** Időjárásjelentés. **Majd:** Kurina Simi cigányzenekara. 23.15: Berend Endre jazzzenekara.

Csütörtök **8**

6.45: Torna. **Utána:** Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: „Világjárók Délamerika őserdejében.“ (Felolvasás.) 10.40: „Külföldi írók műveiből.“ (Felolvasás.) 11.10: Vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, stb., időjárásjelentés. 12.05: Bertha István szalonzenekara; operatársulások. Közben kb. 12.30: Hírek. 13.20: Időjelzés, stb. 13.30: Sándor János hegedűll. Szórád Ferenc énekel, zongorakísérettel. 14.40: Hírek, piaci árak. 16.10: „Vigázzunk a gazzal.“ Okolicsányi-Kuthy Zoltán dr. előadása. 16.45: Időjelzés, stb. 17: „Gazdatanfolyam: Az okszerű takarmányozás I. rész.“ Zajtay Artur dr. ny. kísérletügyi igazgató előadása. 17.35: Erős-Takács jazzzenekara, Kalmár Pál ének-számaival. 18.30: Angol nyelvoktatás. 19: Karácsonyi Margit

magyar nótákat énekel Kurina Simi cigányzenekara kíséretével. 20: „Híres emberek utolsó levelei.“ Forbáth Sándor előadása. 20.30: Orgonabemutató. Közvetítés a Budavári koronázó főtemplomból. Közreműködik Sugár Viktor. 21.20: A rádió külügyi negyedórája. 21.35: Hanglemezek; könnyű muzsika. Közben 21.50: Hírek, stb. 22.35: Sir Archibald Flower angolnyelvű előadása. 22.50: Hegyi Emánuel zongorázik; komoly zeneművek. 23.30: Bachmann szalonkivittett műsora; szórakoztató zene.

Péntek **9**

6.45: Torna. **Utána:** Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: „Időszerű apróságok.“ (Felolvasás.) 10.40: „Ifjusági közlemények.“ (Felolvasás.) 11.10: Vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, stb. 12.05: Endre Béla szólókvartettje; karénekek. Közben kb. 12.30: Hírek. 13.20: Időjelzés, stb. 13.30: Országos Postászenekar; szórakoztató zene. 14.40: Hírek, piaci árak. 16.10: A rádió diákkfőelőjárja: „A bábjátékok.“ 16.45: Időjelzés, stb. 17: „A sarkvidék.“ Massány Ernő dr. m. kir. főmeteorológus előadása. 17.30: Vásárhelyi Magda zongorázik; komoly zene. 18.05: Sporthírek. 18.20: Medgyaszai Antal cimbalmozik. 18.55: „Gyulal Pál.“ Galamb Sándor egyet. m. tanár előadása. 19.25: Az Operaház előadásának közvetítése. Mozart: „Don Juan“ című dalművének századik előadása. **Szünetben:** Hírek, stb. **Az előadás után:** Rácz Béla cigányzenekara.

Szombat **10**

6.45: Torna. **Utána:** Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: „Kisfaludy Károly, mint humorista.“ (Felolvasás). 10.40: „Mai kis lexikon.“ (Felolvasás). 11.10: Vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. 12.05: Mándits-szalonzenekara. Közben kb. 12.30: Hírek. 13.20: Időjelzés, stb. 13.30: Aradi Rácz Berci cigányzenekara. 14.40: Hírek, piaci árak. 16.10: „Ezermesterműhely“. A Rádióélet ifjusági felőjárja. 16.45: Időjelzés, stb. 17: „A rózsakeresztek“. Szerb Antal dr. előadása. 17.35: Balázs Béla szalonzenekarának műsora. 18.15: „Műszaki kérdések a rádió körül“. Zakariás János előadása. 18.45: Hanglemezek; könnyű muzsika. 19.40: Színműelőadás a Stúdióból: „Az ut vége“. Színmű 3 felvonásban, 6 képben, Irta Ir. O. Sheriff. Fordította Halász Gyula. Rendező Odry Árpád. **Utána** kb. 21.20: Hírek, stb. 21.35: Az Operaház tagjából alakult zenekar. Közreműködik Gere Lola (ének). 23: Farkas Jenő és cigányzenekara muzsikál, Szántó Gyula énekel.

BUDAPEST I. 550.5 m

Vasárnap, november 4, délután 15.10—15.40: Elbeszélés. — Hétfő, november 5, este 19.45—20.10: Szórakoztató zene. 21.20: Hírek. — Kedd, november 6, délután 19.05—19.25: Elbeszélés. — Szerda, november 7, este 19.40—21: Cigányzene. 21.10: Hírek. — Csütörtök, november 8, délután 17.05—17.25: Hírek. — Péntek, november 9, este 19.40—21.10: Szórakoztató zene. — Szombat, november 10, délután 18.20—18.45: Előadás.

A HALÁLSUGÁR

Kis regény ★ Irta: L. J. BEESTON

2. Sheldon nevetett:
— Ez a dolog kissé titokzatos. De ismerem önt, tetőtől-talpig uriembernek tartom, tehát: megígérem, hogy teljesítem kérését, bármi legyen az.

II. Fejezet

A világitó célpont

Két nappal később megszólalt a telefoncsengő Augustus Sheldon dolgozószobájában. Trail dr. jelentkezett a készülék másik végén.

— A földalatti villamosállomásról beszélék, Tottenham Court Road-ról. Kérem, azonnal jöjjön ide. Egyetlen pillanatot ne készen.

— Lehetetlen. Nagyon el vagyok foglalva a laboratóriumban. Vendégem is van!

— Feltétlenül szükséges. Hagyjon ott mindent. Pár pillanatnyi késés veszedelmet jelenthet.

Ezzel a beszélgetés megszakadt, mert a telefóndrót másik végén helyére tették a kagylót. Sheldon bosszusan rendezte szét a kémlőcsöveket, levetette munkaköpenyét, bocsánatot kért a németországi tudóstól, aki laboratóriumának vendége volt és sietve elhagyta a házat. Az utcán beugrott egy autotaxiba és a földalatti villamosállomáshoz vitette magát. Trail dr. már türelmetlenül várta. Barátságosan ködös téli este volt.

— Jöjjön, jöjjön, — sürgette Trail. — Nem nagy ut áll előttünk.

Elindultak a Tottenham Court Road ködteborult, szűk utcáján, ahol alig látott egy lépésnyire maga elé az ember.

— Valami nyomra talált? — kérdezte Sheldon, mialatt esernyőjét egyensúlyban igyekezett hozni a szél ellen.

— Igen, különös dologra bukkantam.

— Rocca az az ember?

— Ez még kétséges.

— Ez bizony baj. Ahogy ugyanis jobban utánagondoltam a dolgoknak, arra a megállapításra jutottam, hogy egyformán veszedelmes mind a négy ember. Mégis, Rocca a legszántabb közöttük...

Trail hirtelen megállt egy dűledező villa kapuja előtt.

— Csend. Vigyázzon. Itt lakik

Részvényeket,

bármilyen értékpapírt, kényszer- és hadikölcsönt napi áron vásárol Barnabank, V., Nádor-utca 28.

Rocca.

— Istenem, ebben a barátságatlan, rideg épületben? — kiáltott a másik. — Lehetséges ez?

— Igen, itt lakik. Sőt nem is egyedül. Valami négy lakás van ebben a villában, közös lépcsőházzal, akárcsak valami bérházban. A kapu egész nap tárva-nyitva áll. Jöjjön utánam!

— Bemegyünk? — kérdezte Sheldon bizonytalanul.

— Igen, igen, ez elkerülhetetlen. Nyugodjon meg, Rocca nincs otthon. Pontosan ismerem a szokásait. Legfeljebb husz perc mulva tér haza. Kövessen, csendben.

Egy perccel később a két férfi a barátságatlan sárga bérház pincelejárataánál állott. A levegő fűledt, nyirkosszagú volt, mert a villát nem érte napfény sohasem, — valóságos gyűjtőhelye volt ez a folyosó egereknek és patkányoknak. Trail dr. felnyitotta a nyirkos vasajtót.

— Ez a pince itt használaton kívül van helyezve, — mondotta Trail és felkattantotta villamos zseblámpája gombját. Sheldon körülnézett a rosszlevegőjű, nedves, meztelenfalú pincében, mialatt Trail dr. gondosan bezárta maga mögött a pinceajtót. Aztán eloltotta a zseblámpát.

— De az ördögbe is, mire való mindez? — tört ki Sheldon.

— Nézzen körül és mondja el, mit lát, — szakította félbe suttogó, izgatott hangon Trail dr.

Sheldon kimeresztette a szemét és figyelmesen, vizsgálódva pillantott körül a feneketlen sötétségben. Hirtelen megpillantott valamit, amitől egyszerre kihagyott a lélegzete.

— Istenem! Mi ez? — sikoltotta, inkább befelé.

Valami sárga és zöld, csillogón figyelő, kerek szem meredt rá fenyegetően a meztelen téglafal sötétjéből.

— Minek véli ezt? — suttogta Trail.

— Olyan, mint valami ugrásra kész, borzalmas fenevad égő szemgolyója.

— Oh nem, nem az! — nevetett a másik és felgyújtva villamos zseblámpáját, annak kerek fénykorongjával rávilágított a téglafalra. A kerek szem nyomtalanul eltűnt.

— Nézze, — folytatta Trail dr. — itt van ez a szürke folt a falon. Ezt látta az imént, ez világit a sötétben. Az a szemgolyó, amint látja, nem más, mint valami foszforeszkáló vegyi anyagnak ez a kis, kerek pecsétje.

— Igen, már látom. Nem is olyan félelmetes, így megvilágítva.

— Vizsgálja csak meg a falat, ott a foszforfolt körül. Mit lát?

— Ah! A folt körül revolvergolyók nyoma. Uristen, egyik a másik hátán. S mind a középpont, a furesa folt felé törekszik.

— Jól van! S amarra, látja, szintén egy csomó pisztolylövés nyoma. Itt meg egy harmadik. Ott a negyedik. S van még egynéhány ilyen a pincében.

— S mi ez?

— Itt gyakorolta magát Rocca a pisztolylövésben, — jelentette ki Trail. — És ez a felfedezés megváltoztatta engem arról, hogy csak ő lehet az az ember, akit a sorshuzás az ön gyilkosául kiszemelt.

Sheldon hátán hideg borzongás futott végig.

— Nem félek, Trail, — jelentette ki száraz hangon. — És ha csak azért rendelt ide telefonon, hogy ezeket a pisztolygolyónyomokat megmutassa nekem, akkor valóban kár volt idejönnöm. Ettől nem sokkal lettem okosabb.

— Hm, pedig én úgy gondolom, hogy ez a golyónyomokkal teli, sötét pince, meg az a foszforfolt elég borzalmas történetről árulkodik.

— Bolondság. Én nem látok ebben semmi titokzatoságot. Ez a foszforból készült ökörszem egyszerűen a céltábla, erre lövöldözik ez a Rocca!

— Ez nem olyan egyszerű. Miért végzett ilyen lögyakorlatokat Rocca sötétben?

Folytatjuk.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak október hó 30-án.)

GABONATŐZSDE.

Készárúpiac. Buza: tiszai 77 kg-os 16.10—16.50, 78 kg-os 16.25—16.65, 79 kg-os 16.40—16.80, 80 kg-os 16.50—16.90, felsőtiszai 77 kg-os 15.75—15.95, 78 kg-os 15.90—16.10, 79 kg-os 16.05—16.25, 80 kg-os 16.15—16.35, duna-tiszai, fejmegyei, dunántuli, 77 kg-os 15.65—15.75, 78 kg-os 15.80—15.90, 79 kg-os 15.95—16.05, 80 kg-os 16.05—16.15.

Pestvidéki rozs 12—12.10, egyéb 12.05—12.15; sörárpa, elsőosztályú 17.50—18.50, másodosztályú 16—17, harmadosztályú 15—15.50; takarmányárpa, elsőosztályú 13.90—14.10, másodosztályú 13.65—13.80; zab, elsőosztályú 14—14.15, másodosztályú 13.85—14; tengeri, tiszántuli 11.40—11.50; buzakorpa 10.65—10.75, 8-as liszt 13.75—13.90 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. Buza márciusra: 16.66—16.68, májusra: 16.94—16.96.

Ros márciusra: 13.32—13.34, májusra: 13.58—13.60.

Tengeri májusra: 10.60—10.61 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. (Mauthner Ödön magtermelő és magkereskedelmi r.t. heti

jelentése.) A magpiacon vagy két héttel ezelőtti bekövetkezeti élnkülés és nagyobb vételkedvet ismét bizonyos tartózkodás váltotta fel. A *löheremagnál* legfőképpen a német beviteli nehézségek miatt az árak csökkentek. *Lucernamag* irányzata, a kiviteli térítések hírére megszilárdult. *Fehérheremag* iránt is mutatkozik némi érdeklődés. *Tavaszi búkköny* irányzata változatlanul szilárd. Az árak tovább emelkedtek. *Kendermag*. A kínálat igen élénk, de a román és távolkeleti áruval nem vagyunk versenyképesek. *Köles*. Csak egészen prima, keverékmentes tételek kerestek, az árak változatlanok. *Tökmag* irányzata jobb, míg *fehér és csikos napraforgómag* iránt nagy kínálat mellett csak elvétve mutatkozik érdeklődés. *Mák*. Már hosszabb idő óta a kiviteli üzlet pang. Belföldön említésre méltó üzlet még nem alakult ki. — *A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései nyersáruért 100 kilónként budapesti paritásában*: Köles, fehér 12—13, vörös 10—11, vegyes 9.75—10.25; repace 22.50—23; napraforgó, fehér 16.50—17, vegyes 10.75—11; lenmag, nagy 23.25—24, kis 21.25—22; tökmag 20.50—21.50, kis 18.50—19; mák (kék) 47—48; borsó: Vikt. 28—31, expressz 20—22, őszi 20—22; lencse, nagy 42—48, közép 30—33; bab: fehér gyöngy 14.50—15, dunai szokvány 13.50—14, dunántúli szokv. 12.75—13, felsőm. szokvány 12—12.25, gömbölyű fűrj 14.50—15.50, hosszú 14—15; lucernamag 145—160; löheremag 130—140; tavaszi búkköny 19—21 pengő métermázsánként.

Abraktakarmányipiac. Árpakorpa 12, borsóhéj 12.50, borsókorpa 12.50, buzakonkoly 11, konkolydara 11.25, lenmagpogácsa 14.25, napraforgópogácsa 12.75, repacepogácsa 9.25, rozskonkoly 9.50, rozskorpa 11, rozstakarmányliszt 13, tökmagpogácsa 14 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 6—7, harmadrendű, csomagolásra 4.20—5.80, sarjuszéna 5.30—6, muharuszéna 6.50—7.40, lucernaszéna 7—9, zabosbúkkönyuszéna 6.90, lucerna és zabosbúkköny keverék 6.20, lucerna és muhar keverék 5.60, alomszalma, elsőrendű 5.20, zsupszalma 8 pengő métermázsánként, zsupszalma 1 kéve 40—45 fillér.

Tenyészmarhák és jármosókrök. Elsőrendű jármosókör (tarka) és beállítani való tinó 42—46, elsőrendű belföldi jármosókör (fehér) 42—46, másfél éves tinók 40—42, másfél éves üszök 40—42, fiatal, friss fejős tehén 50—55 fillér kilogrammonként, élősúlyban.

Cirowszakál. A francia kereslet és az olasz érdeklődés nagy versengést okozott. Kistermelői árak 22—25, uradalmi tételek 25—28 pengő métermázsánként.

Borjувásár. Elsőrendű 84—90, másodrendű 76—83, harmadrendű 46—75 fillér kilogrammonként, élősúlyban.

Lóvásár. Igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 300—450, Igás kocsiló (könnyű

nyugati fajta) 200—300, alárendelt minőségű lovak 25—200, vágólovak 20—140 pengő darabonként.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, fiatal ürök, darabonként 50 kg súlyban 40—45, prima, fiatal bárányok, darabonként 40—42½ kg súlyban 44—48 fillér kilogrammonként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, 3 kg sulylevonással.

Sertésvásár. Elsőrendű uradalmi zsírsertés páronként 340 kg-on felül 82—83.5, szedett közép 72—75, silány 62—64 fillér.

Vágómarhavasár. Bika, magyar, másodrendű 33, harmadrendű 26—30, tarka, elsőrendű 55, másodrendű 40—54, harmadrendű 26—36, ökör, magyar, másodrendű 37—50, tarka, elsőrendű 52—58, másodrendű 39—51, harmadrendű 31—32, tehén, magyar, másodrendű 32—46, harmadrendű 24—30, tarka, elsőrendű 51—56, kivételesen 63, másodrendű 32—50, harmadrendű 23—31, bivaly, magyar 34, növendék (éves) 26—55, kivételesen 57, kicsontozni való 14—20 fillér kilogrammonként élősúlyban.

Nyersbőr. Marhabőr, 45 kilogrammig, magyar 65, tarka 75, borjubőr, hosszú lábball 1.05, rövidlábball 1.15, juhbor 70—75 pengő kilogrammonként, A vidéki árak 15—20 százalékkal magasabbak.

Tej és tejtermékek: Teljes tej 32, lefőlözött tej 8—10, tejszín 240—280, tejfel 120—160 fillér literenként, Centrifugált vaj 260—320, szedett vaj 180—220, tehéntúró 50—80, juhsajt 150—200, grói 220—240, trappista 160—220, emmentáli 240—360 fillér kilogrammonként.

Baromfi és tojás. *Éltőbaromfi:* Tyuk 1.60—3, csirke 0.80—2.20, ruca 1.50—2, pulyka 2.20—3 pengő darabonként. — *Leölt baromfi:* Tyuk 1.20—1.50, csirke 1.40—2.20, ruca, hizott 1—1.30, lud, hizott 1—1.30, pulyka, hizott 1.10—1.20, libamáj 2—4 pengő kilogrammonként. Teatojás 8—10, főzőtojás és apró 6—7 fillér darabonként.

Zsir és szalonna: Szalonna, olvasztani való 1.20—1.40, sózott, kenyér 1.30—1.60, füstölt 1.40—1.80, háj 1.32—1.44, tepertő, zsíros 1.40—2, sertészsír, helybéli 1.28—1.44 pengő kilogrammonként.

Halpiac: Ponty, élő, nagyság szerint 1.10—1.50, harcsa 2.60—4 pengő kilogrammonként.

Fűszer és egyéb. Paprika, édes, nemes 3.20—4.40, félédes 3—4, rózsza 2.60—3, erős 2—2.40, mák, kék 0.68—0.88, pergett méz 1—1.48, háziszappan, szlín 1.20—1.40, közönséges 0.80—0.96 pengő kilogrammonként.

Vad és vadhus: Szarvascomb 1.60—2.40, gerinc 3—4, lapocka 0.80—1.40, többi része 0.40—0.50, őz, gerinc 3—5, comb 2—3, többi része 0.50—0.60 pengő kilogrammonként. Nyul, szőrben 2—3.50, fácán 1.80—2.60, fogoly 0.80—1.20 pengő darabonként.

Zöldség: Sárgarépa 10—20, petrezselyem 10—20, zeller 3—16 (1 drb), kalarábé 8—14, karfiol 16—50, vöröshagyma, makói 8—12, közönséges 6—10, fokhagyma 40—80, cékla 10—20, fejeskáposzta 6—14, savanyított káposzta 24—32, kelkáposzta 6—16, vöröskáposzta 10—20, fejesatáta 4—12, torma 40—120, burgonya, Gűlbaba 10—12, őszi, rózsza 8—10, nyári, rózsza 9—12, Ella 6—8, kifli 16—20, tömör csiperkegomba 120—220, szegfűgomba 120—200, szárított gomba 400—1000, zöldpaprika, apró, hegyes 14—36, nagy, tölteni való 16—50, tök, főző 8—24, sütőtök 10—16, vajbaba 40—120, zöldborsó, hüvelyes 40—80, sóska 14—30, paraj, tisztított 12—26, feketeerek 8—20 fillér kilogrammonként. Hónaposretek csomóként 6—12 fillér.

Gyümölcs: Alma 24—60, körte 32—60, birsalma 20—50, kötözött szőlő 100—200, közönséges szőlő 34—80, dió 70—120, dióbél 280—400, mogyoróbél 280—360, héjazott mandula 320—560, gesztenye 30—60 fillér kilogrammonként.

Szesz és szeszitalok. A szeszpiac élénk, az árak változatlanok. A *gyümölcspálinkaüzletben* a szilárd Irányzat és állandó vételkedv folytán az árak tartottak. *Törkölypálinkát* 3—3.20, *seprőpálinkát* 3.30, *szilvóriumot*, *nyári árut* 3.60—3.70, *ó kékárut* 4.80 pengőn jegyzik. *Eperpálinkában* alig volt áruajánlat, 3.50 pengőn jegyeztek. Az árak 10.000 literfokonként, plusz 3 százalék forgalmi adó értendők.

Fapiac. *Fenyőfában* a forgalom, a csekély építkezések miatt, nagyon gyenge. *Tűzijában* a vidéken nagy a kínálat. Az árak a Faforgalmi R.-T. árainak megfelelőek, csupán búkkfánál fordulnak elő vagononként 10 pengős felárak. Budapesten főleg búkk- és cserfa iránt van élénk kereslet. Aprított tűzifa ára Budapesten házhöz szállítva, lerakva 100 kg-ként pengőben: egyéves búkk 3.90—4, kétéves 4.40—4.50, egyéves cser 3.70—3.80, kétéves 4.30—4.40. *Lombfában* a forgalom esendes, főként tölgy-, búkk-, nyár-, dió-, kőrös- és gyertyán gömbfa iránt van kereslet. Az eladásra kerülő erdők iránt nagy az érdeklődés és a várakozásokat meghaladó árak érhetők el.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára október hó 30-án. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többre kerül száz darab:* Angol font 1700—1740; dollár 340.50—344.50; kanadai dollár 342—352; hollandi forint 231.55—233.55; német márka 136—137.60; svájci frank 110.70—111.65 pengő. — *Száz pengőnél kevesebbre kerül száz darab:* Cseh korona 14.02—14.20; szerb dinár 7.80—8.30; francia frank 22.30—22.50; lengyel zloty 64.65—65.25; román leu 3.42—3.46; bolgár leva 4—4.15; olasz lira 29.30—30.25; osztrák schilling 80—80.70 pengő.

KIADÓTULAJDONOS:

„FALU” ORSZÁGOS FÖLDMIVÉS-ZSÖVETSÉG

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

MAYER EMIL